

VIENYBE LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 37.

Plymouth, Pa., d. 10 Rugsejo (September) 1902 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

Rasiant apie permainą, adresu
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą.
Dėl norinčių pamatyti mūsų
laikraštį siunčiamame vieną numerį
dykai. Prenumerata turi būti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY

Vienybe Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER"
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrip-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J. J. Paeksztis & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe
Lietuvniku" executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:

In all modern languages

Vienybe Lietuvnika

Išsint kožną Sereda, Plymouthe

KASZTUOJA.

ANT MĖSŲ AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARĖ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiam raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkėjimais: už vieną sykį 50c
Dvi sykius garsinant 75c
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00

Pinigai kitaip nesielinczia, kaip tik per
MONEY ORDER, o registravotose gromatose
ant ezito antzaszo:

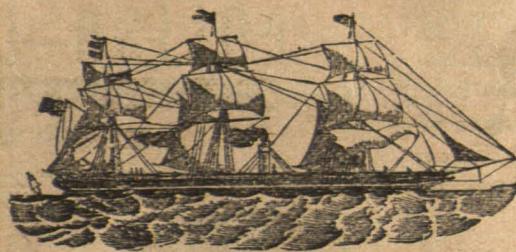
J. J. Paeksztys & CO.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

Dudas ir Romanuskas!

Nauja Lietuviszka Karoziana N. W. Cor. S.
241 ir Carpenter str. Philadelphia Pa.
Uzlaikom ko pulkiausius gerimus, szalta Aliu,
Dektine, Vyna, ir Ilavanos cigarus, prietam yra
vieoki uzskandzial ant stalo per visa diena. Kiek-
vienas uzėjės randa czia ezirdinga priemima, to-
dėl nepamirszkit lietuviai atsilankyti.

Neikite pas svetimą, bet pas
V. G. Sava
„Saloon" 13 S. Canal street
WILKES-BARRE, PA.
Puiki degtinė ir alus! kvie-
ciam lietuvius.
Czia gausi pigiausias laivakortes ir
pigiai nusijsi pinigus į visas arieto
dalis.

Telefonas 309 — 2 S. S.

Garsingas akuszieris

ir Specialistas
moterų ir vaikų ligose,
DR. S. E. FEINBERG,
pagarsėjęs jau nuo 15 metų
mūsų mieste, nuo 1 Lie-
pos maino savo vietą.
Szimtu-szimtai ligonių atras jo na-
muose, tamtyczia įtaisytoje labora-
torijoje.

437 Adams Ave.
Vine st. kertė,

prieszais vokiszkaja bazynczia, kap
ir visada, tikrą rodą ir pagelbą.

DR. FEINBERG YPATINGAI

.....GYDO.....

Ausų, nosies ir akių ligas,
Vaikų ligas,
Teipgi moterų negales,
ypacz prigulinczias prie akuszierijos
(gimdyvių negales).

Isztyrinėja akis tiems, kurie reikalauja
akinii (akuliorii).

Galima užtikti jį jo ofise kasdien
nuo 10 val. isz ryto, paskui
nuo 1 iki 3 val. popiet ir nuo
7 val. vakare.

Kas negaletų pats atsilankyti pas
jį, tegul apraszo savo nedagalėjimus,
o gaus ant jų pedų tikrą rodą.

Dr. S. E. Feinberg,
437 Adams Ave., Scranton, Pa.

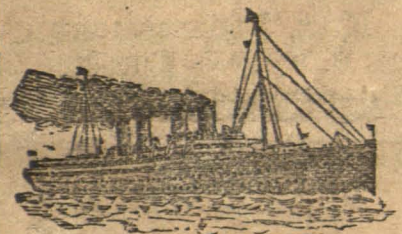
Pas dr. Feinberg'ą yra abu tele-
fonu, kuriais galima pakviesti jį pas
ligonius isz kiekvienos vietos.

Didele krautuve
IR KARZIAMA

Kas nori gero tavoço gauti ir ska-
naus gerymo ragauti, tegul atsilanko
pas **Joną Žukaucką**
Plymouth, Pa.

P. V. Obiecunas,

1118 Carson str. S S. PITTSBURG, PA.

Farduodu laivakorte ant visokių linijų ir siun-
cziu pinigus į visas dalis svieto Doviernaste
(pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Masko-
lijos valdzia. Iezmainau visokius pinigus ont
amerikoniezky ir t. t. Darau apsergėjimus nuo
ngnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Jeigu
kurį atkellavę užlaikytų kaulegarnėje, tegul
szaukia prie mane, o asz jį iszliuosiu.

Lietuviai kreipkitės pas savo tantietį, o brate
uzganėdinti.

RECEPTAI.

Kożnot gerol aptiekoje gaus re-
ras — t kras gyd. oles. Jeigu turėsi
gerą receptą Mes farduo-
dame receptus sydyn ni vi-
tosų ligų ir kitokius para-
sztus geriausių daktarų
svieto. Paraszyk aiskiai ti-
kra varda ligos anglizkai
arba lotvniszkoz kalboje
rozta raszyk lietuvi ž-
kal: kiek turi metų ligo-
nie, vyras ar moter? an-
tuom rasztu atinsz mi-
mis vieną dolerį, o apti-
rėsi rec. pta. Norėdams
apie ką pastkianeti, at-
siusk marķę uz 2c. dėl
atsakymo.

Adrisuok sziteip:

GLOBE FORMULA CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugiau kaip
30 metus iszmegetasi
Dr. RICHTER
wisam swietui zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausie gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatizku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. A. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia
Gabrio J. Miliaus,

Uzlaiko kasdien szviezią mėsą, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szviezi rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau mil-
tų, cukrians, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt
yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p gesrę prekę nei kaip pas kitas
visi pas **G. J. Miliu,**

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Telefonas 352 Plymouth.

Daktarka.
Johanna Želviene.

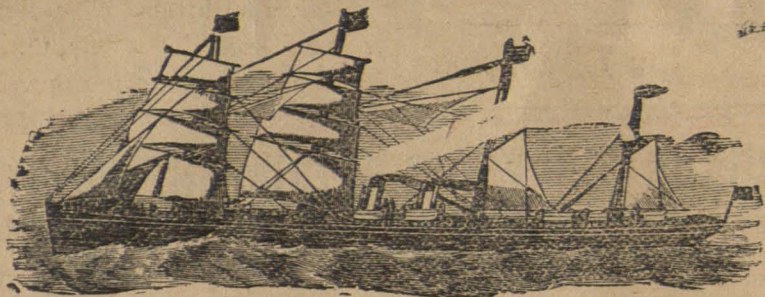
Vienintėle lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church-ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nu 7 iki 9 ryto,
etidarytas { nu 12 iki 1 po piet,
nu 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdyves (moteris palage) ir su-
teikia joms pagelbą ir gerą prieziurą.

Max Kobre Litewski i Polski BANK

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prieteliai! dudu jums žinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visų greiciausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantorjė galite susišnekėti lietuvizkai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su kožnu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinoti kad mes priimam pinigus į depositą bankos ir mokam po 3½ procentus ant metų. Procentą tik tą mokam nuo 50 dolerių ir višaus, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir izimti gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Lietuviu prietelis!
Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.
Užlaiko mėsinęzią teipgi ir grosersztorj.

Parduoda laivakortes ant 5-kių geriausių linijų ir siunczia pinigus į visas svieto dalis, reikale krietpkitės pas savo prietelį.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas
256 E. Market str. Wikes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda drūtą ir gerą materiją ir už pigę prekę.
Teiposgiեսnus ant naujperdirba.
Visi pas savo Tautietį

DR. J. SOUPCOFF

Pikribe daktarizkam isztirime gal pasiekti tik tokis daktaras, kuris ilgesni laiką savo gyvenimo perleido ant tirinėjimu. Musų datirimas gyvoja nuo 15 metų ir didžiausiuose Europos ligonbučziuos. Esame daktarais, užtvirtintais Berlyno, Wiedniaus ir Warszavos medicinos akademijū. Turime teipgi paliudijimus isz kožnos valstijos szio kraszto. O kad gydym tukstanczius žmoniū kaip senam krajni teip ir szczia su laimingiausiu pasekme, tai esam ir dabar pasirėngę isz gūt kožna liga, kokią gal patikti žmogu. Ka? ar branginat savo givasti? Ar norit but sveikais per visa savo gyvenima? Ar mislinat, kad negerai ilgal laukt? O delto nelaukit ilgiaus, bet gid kitas pas daktarus, kur supran o jus kalba ir brollazkai prijauczia juen kentėjimus.

APSILPNYTI VYRAI Jeigu sergate ligom, pšeinancziom nuo iszdykmno arba užeikretimo jeigu jeszkot pagelbos pas daktarus ir jos nera dot, tada mes n rim pasznekiet apie ta Ligonini izduosim teisinga kontrakta, kad turetū kuom mus laikit. Kiekvienoi vietoj ligonius atlaikome.

Gydome ir iszgydome:

Szaltj, Dusulj, Neuralgia, Plakima szirdies, Pilvo ligas, Reumatizmą, Mcterių eilpoibės, Nemi ga, Paralyziū, Dziova pradztoj, ir visokias vidurių ligas, Tep-gi Vaiku ligas, Liasas kranjo, inkstū, Szv. Vito szoki ir t. t. Su didžiausiu at-argomu gidome Oda ir Slaptas ligas abteju liczjū. Uzmo-kestis labai maža o gyduolės, kurias pats sutaisom ir gabėbam jez Europos dovanai.

DR. J. SOUPCOFF & DR. J. COHEN.

OFFICE VALANDOS:

806 Penn Ave.

(PIRMAS AUGSZTAS)
Pittsburg, Pa.

VALANDOS PRIEMIMO: nuo 10 ryte iki 6 vakare
Nedeliomis nuo 10 iki 2

Markell Building.

NUO 9 ISZ RYTO IKI 8 VAKARE

Connellsville, Pa.

143 PITTSBURG STR. COR. APPLE,

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRAVORAS** Su- vienytose Valstijose Sziaurinė- Amerikos, kuriame iszdirba geriau- se **ALŲ PORTERJ** ir **ELIJŲ**.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir ge- riant truputį užsilinksminti bet gal-

vos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė proszku.

Todėlgi perkantieji ir par- davėjai (karcziarnikjai) visa- dės reikalaukite Lietuvizsko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspste avo Vientauczius lietuvius.

**POLISH--LITHUANIAN
BREWING CO.**
DANVILLE, PENN., A.

Office: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8-th st.

Geriause gyduolė ant sudrutinimo ir atanginimo plauku.

Sulaiko slinkimą plaukų trumpam laik'a vietoj szpuolusių atauga nau- ji plaukai; praszalina visoki neczistą sisteną kaip tai: pleiskanas, dedervines, niežis papuckus ir stabdo gal- vos skaudėjimą. Jeigu užtėmijotė savo plaukų slinkimą, umai atsiszau- kitia o gazytai pagelbą ant sulaiky- mo trumpam laikia. Kurie vartojo ant savo galvų plykų ir persitikrino, kad užle plaukai ir paliudijimą duoda į visį "Publiką".

[Temykite: kad szjų gyduolių ne- galima gaut kitur, tik isz mūsų firmos iuncziam.]

Norinti gauti visą rodą, apraszky padėjimą savo plaukų: kokią piežas- tis yra. Rodą ir visas informacijas gausite dykai Adresuokit visad sz- teip:

J. M. BRUNDZA, Chemist.
NEW YORK & BROOKLYN.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 colių ploczio, 24 colių augszczio, ant puikios popieros, su prisuntimu 30 ct. Gaunamas „Vie- nybės" redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musų užsi- tarnavusio tautieczio privalo rastisi kiekvieao lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visą savo gyvenimą tru- sė ant naudos savo tautieczjū ir tė- vynės.

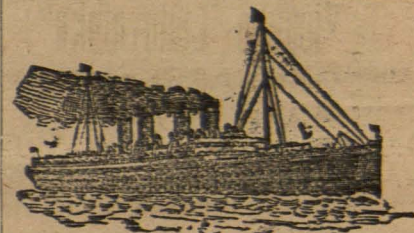
Siuntejei!

sviesto, saro, kiausziųjų ir kitų tavo- rū, bus linksmi iszgirsti apie naujė freight ējima Lackawannos geležinke- lio ant szjų metų, specialiszkai einan- tis greitai į New Yorką, Newarką ir tt. kurs sutiuka patarnavimą dėl siun- tējū ir gantojū.

Karai su ledais isz East Owego, siekenti tą miestą Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ējimas prasidėjo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergas k žną nedelę, ateinantis į rytinius miestus seredos pėtnyeczies rytais.

Specialiszkas laikas paskirtas, dėl siuntinėjimo ir kožnas agentas pri- duos reikalaujantiems visas infor- macijas.

Telephonas 26-5 So Boston

F. J. & K. Mockevicz,
145 Dorchester Ave.

SO. BOSTON, MAES.

Parduodu laivakortes ant visokių linijų ir siun- czia pinigus į visas dalis sveto. Doviernastis (pavedimus raszti) atlikimū reikalų en Masko- lijos valdzia. Iszmainau visokius pinigus ant amerikonszky ir t. t. Darau apszegėjimus nuo ugries (Fire Insurance) ant visokių dalktū. Jeigu kurj atkeliauvėj užlaikytū ksetlegarnėje, tegul szaukiasi prie manų, o asz jį iszliuosuosiu.

Lietuviai krietpkitės pas savo tautietį, o buete užgonėdinti.

„Vienybės" redakciją te- lephonas (PEOPLE'S tele- phone) 7145.

PERŽVALGA.

— Rūsizskoji valdžia pramo vis naujas žabangas, idant kuoveikias surusintų pavergtasias tautas. Pradžoje szių metų, 17 sausio, caras išleido tokį paliepiamą: ypatos, baigusios mokslą katalikizskose dvasizskose seminarijose Lenkijoje, negali gauti vietos parapijose, kaip kunigai ir mokintojai, iki jos neiszduos ypatingo egzamino isz *rūsizskos* kalbos, literaturos ir istorijos. Valdžios geismai aiszkus: žinoma, kokioje atžagarioje dvasioje iszguldoma yra Rusijoje officijalizska istorija ir literatura; toks iszguldymas turi pripratinti jaunumenę „rūsizskai“ mislyti. Valdžiai nerupi nė pakėlimas apszvietimo tarp katalikizskų kunigų: jei rupėtu, tai ji uždraustų priiminėti į seminarias ypatas, neiszėjusias viso gimnazijos mokslo, ir tada būtų atsiekti du dalykai: ir ko valdžia geidžia ir kas reikalinga pakėlimui tarp dvasizskijos apszvietimo stovio. Be abejo, valdžiai pagabiaus turėti reikalą su žemai iszlavintais kunigais, nes tokiems greicziaus gali įkvėpti „rūsizską“ ar kitokią dvasią. Isz lietuviszkų seminarijų naujasis įstatymas užgauna tik Seinų seminariją, kur mokinasis pervis lietuviai ir isz dalies „mozurai“. Vėliaus įves į paczias dvasizskas seminarias platų iszguldymą „rūsizskų dalykų“.

— Isz Sziaulių pranesza, jog szią vasarą pradėta daryti iszjieszkojimai prakasimui kanalo, kurs sujungtu Nemuną su Venta; tokiu budu Nemunas susisiektų su svarbia Ventspilės (Vindavos) prieplauka.

— Užvaduotoju Vilniaus vyskupo (isztremtojo Zvieravyczios) paskirtas isz Rymo, pritariant caro valdžiai, kanaaninkas kun. Vikt. Prancekvyezia, buvęs iksziol klebonu Auszros Vartų bažnyčioje

(tą parapiją kanaaninkas pasilieka sav ir ant toliaus).

— Lietuviszkai — žemaitizskoji Labdaringoji Draugystė Petropilėje iszleido atskaitą už pernykszczius metus. Kaip pranesza „Kraj“, draugystė turėjo pelno 2694 rub. už vienerius 1901 metus, — tai pirmas atsitikimas tarp lietuviszkų draugyszczių; draugystės izdas isznesza dabar 5624 rub. Pereituose metuos draugystė iszdalino paszelpai 1857 rub. Prie tokių sąlygų, rodos, draugystė turėtų tarpti; vienog, isz atskaitos matyt, jog 1900 m. sąnarių buta 114, o dabar jų skaitlius nupuolė iki 95. Yra tam priežastys — daug gilesnės, negu „Kraj'aus“ nurodyta. Anot vieno praneszimo, patrijotai—labdariai „loszia į vintą ir peszasi tarp savęs, bet ne be naudos savo kiseniams varo tautizskus reikalus“....

— Kun. Dargis isz Shenandoah'o tvirtina (žiur. korespondenciją isz LostCreek, Pa.), jog „Vienybė“ su „Lietuva“ neteisingai apskelbusios lietuviszkus Shenandoah'o kunigus už įskundimą lietuvių karizskai valdžiai ir apszmeizimą jų visuomenės akyse. Jei tie apskelbimai (ne „Vien.“ ir ne „Liet.“, bet svetimų laikraszczių) isz tikrųjų neteisingi, tai kodėl Shenandoah'o kunigai neatszaukia jų vieszai, per tuos paczias svetimus laikraszczius, o tenkinasi vien pasakojimu žmonėms lietuviszkucse kaimeliuose?

„Vienybė“ tų žinių neiszlaužė isz pirszto: buvo apie tai raszyta po kelis syk didžiuose anglizskuose laikraszcziuose, teip gi vokizskuose ir lenkizskuose. Kodėl kun. Dargis nekaltina anų laikraszczių, tik „Vienybė“, kuri sėmė žinias isz tų?

Jei lietuviszki Shenandoaho kunigai vieszai atrems daromus jiems užmetinėjimus, tai „Vienybė“ pirmutinė atszauks tuos užmetinėjimus—atszauks

su smagiu jausmu, nes ir visiems lietuviams smagu būtų persitikrinti, kad visas atsakymas už anuos darbus krinta ant vieno kun. O'Reilly, o ne ant dviejų lietuviszkų kunigų

Isz Lietuvos.

Aresztantus badu marina. 15 d. gegužės Panevėžio kalė jime aresztantai pakėlė maisztą: iszlaužė geležis isz langų suardė narus ir apdraskė karceru duris. Tą maisztą aresztantai pakėlė delei blogo valgyimo, neszvaraus užlaikymo ir visokių prispaudimų. Panevėžio aresztantus, kaip ir kitur, varo ant darbo ir priverčia dirbti gana daug, bet už dirbtus pinigus kalėjimo virszininkas pasilieka sav. Areasztantai ne tiktai negauna savo uždarbio, — jiems net ne duoda laiko ir neleidžia savo rubų iszsiplauti. Be to ir sargai spaudžia, jeigu jiems ne duoda kyszių.

Į antrą dieną po to maiszto atvažiavo į Panevėžį Kauno gubernatorius ir prokuroras. Atvažiavusi vyresnybė su trenksmu atėjo į kalėjimą. Gubernatorius nusprendė nubauti maisztininkus ryksztėmis: areasztantus nuogus suvarė į pirtį, suguldė po vieną ant suolo ir plakė teip, kad kraujas liejosi ir mėsos krito. Gubernatorius pats czia-pat stovėjo ir be jokios gėdos skaitė plėgas, nežinurdamas ant to, kad kraujai tizsko ant jo rubų nuo kunų vaitojanczių kankintinių. Daugumas isz areasztantų gavo po 30 rykszczių, kiti po 25—20.

Pabaigęs tą biaurų savo darbą, gubernatorius su savo tarnais nuvažiavo į restoraną (traktierių) ant pietų ir gėrė szampaną. Gubernatorius per savo pietus suėdė gal kelias deszintis rublių, o kad jo paraszė vienas, sėdintis kalėjime studentas leisti jam valgyti savo pietus, tai ne tik užgy-

nė jam neszti iz miesto valgytą, bet ir skaityti knygas!

Plakimas areasztantų ryksztėmis buvo ne tik vienam Panevėžij, bet ir Szauliuose. Yra žinia, kad Szauliuose plakė sykiau su kitais ir politizskus prasikaltėlius — darbininkus, nors tą daryti paczios valdžios užginta. Ar gi vėl užgims laikai Muravjovo — koriko, kada netiktai plakė ryksztėmis, bet ir korė žmones?! *Panevėžietė.*

— Panaszus sumiszimas buvo ir Kauno kalėjime 12 d. gegužės (29. IV). Kaliniai reikalavo geresnio maisto. Jie ėmė versti sienas, laužyti lovas ir langų geležis, padegė sziaudinčius (szienikus). Į kalėjimą tuoj atbėgo gubernatorius ir komendantas, aplink apstatė 2 rotis kareivių ir gaisrininkus, ir sumiszimas tuo buvo numalszintas. 7 prastiems kaliniams tapo nuspręsta duoti rykszczių.

Kunigas—policijantas. Pabaigoje balandžio mėn. Sereidziuje (Kauno pav.) atsitiko dar negirdėtas daigtas. Vietinis klebonas Rudikas gyveno nesantaikoje su czionykszcziu lietuviu daktaru Brundza ir stengėsi jį iszpasalų įkasti. Bet sztai klėbono nedorybė nueina iki to, kad jis apskundžia daktarą žandariams, buk szisai esąs tikras bedievis, platinąs bedievystę ir kalbinėjas žmonėms, kad neleistų savo vaikų į maskolizskias mokyklas, tuos maskolystės ir pravoslavijos urvus. Pagal tokį skundą tuojau atvažiuoja į Sereidžių žandaras slaptomis pasiteirautų apie daktaro darbus; bet sztai, užėjęs pirmucziausiai į valsčiaus kanceliariją, randa czia žandaras visai atvirą ant daktaro skundą dar gi pavidalė valsčiaus „prigovoro“. Mat, judoszystės pilnas klebonas su pagelba degtinės prikalbino paklusniausias savo aveles (daugiausiai gimines ir szejp visokius girtuoklius ir tamsuo-

lius), kad jie susirinktų į valsčiaus kanceliariją ir nutartų iszkelti iš Seredžiaus daktarą, kaipo bedievį, pasileidėję. Teip ir padarė: susirinko valsčionys ir 76 žmonės pasiraszė ant „prigovoro“ pagal norą savo klebono. Daktaras Brundza kuogreicziausiai iszsiėmė kopiją to judosizsko prigovoro ir skundėsi gubernatoriui, kad klebonas sukurstęs ant jo žmones ir kad szitie pertai padarę ant jo neteisingą nutarimą. Gubernatorius tuojau paliepė apie tai isztirti; isztikro pasirodė neteisingu tas užpuolimas ant daktaro. Tada gubernatorius prisakė posrednikui nubausti pinigiskai nuo 3—5 rublių visus pasirasziuosius ant minėtojo prigovoro. Klebonui už tą dalyką, sako, irgi riestai iszeisia.

(Isz „Ukininko“).

Isz Szaczių, Telszių pav. (Nuo savo korespondento). Szatėms dar dukterim (filija) Mosėdzio parapijos tebesant, žmonės jau rupindavos apie iszmuryjimą murinės bažnyčios, bet tas rodės per sunkus darbas szatizskių galei, nes laukai smiltėti ir derlė menka, nėra isz kur atlikinti skatikų statymui murinės bažnyčios. Szalininkai, neva tycziodamos isz to jų užmanymo, sudėjo priežodį: „Szatės railio (rėpkioj), kaip katė, muro bažnyčią nor iszbudavoti“. O vyskupas M. Valanczius, tą priežodį užpiesdamas, nuo savęs dadėjo — „padėk Dievejiems“. 1888 metuose szatizskiai savo užmanymą atliko ir nuo to laiko Szatėse riogso murinė bažnyčia, raudonų plytų, su dviem boksztais (dviem viežom). Norintais szioj parapioj yra kelios deszimtys plikbajorių, po namus bambanczių lenkiskai, vienog bažnyčioje evāngelija ir pamokslai tėra lietuviszki, nes tą kalbą visi supranta.

Pabaigoj gavėnios į vietą

kamendoriaus D. Tumieno tapo isz Papylės parkeltas kun. Norvaiszas.

Lietuviszką krautuę užlanko K. Ruszinskis, vyras jaunas, savo užsiėmimui atsakomas. Atsidėkavodamas jis savo darbsztumui, žydus pralenkė netik szio miestelio, bet ir aplinkinių.

Szatizskiams, it bitėms avilyj, sunykus užti ant Skuodo batuszkos popo, kurs truputį pradėjo bludyti, buk, pagal jų nuomonės, korojanti Dievo ranka isztikusi nelaimingą popą už valdymą Kęstaičių bei Rakytų Karmelitų klostoriaus ir bažnyčios turtų, nesitikėtai parbrasdėjo į Szates kn. Smaiziuskis (Smaizis), nuo proto atstojęs, ir apsigyveno pas brolių. Kadangi kunigas yra žemaiczių supratime szventa ypata, tai jo Dievas negalėjo pakoroti, atimdamas protą. Be abejonės, tam viskam turės buti gudų valdzia kalta, tik iki sziol dar davatkos nespėjo priezasties isztirti.

Telszių Plūmpis.

Isz Prusų Lietuvos.

Tilzeje, 24. VIII. 1902.

Dabar publikuoja suskaitymus statistizsko urėdo Berlyne. Szituose skaitome, kad pagal paskutinio liaudies suraszymo, Prusuose randasi 106,305 asabos lietuviszko liežuvio. Szalia tu kalba dar lietuviszkai ir vokiskai 9,214 asabų. Szitos lieczmos yra svarbios. Daug lietuvininkų bus per procią suskaitancziųjų szulmistrų (mokinotjų) prie vokieczių priokuoti, o kiti neiszmintingi bus, lyg garbės geidaudami, savę vokiecziais pavadinę, nors vos keletą vokiskų kalbesių bemokėdami. — Asz czion sustatau skaitlių lietuvių Prusuose isz pirmesnių metų; pagal statistizskus suraszymus, suskaityta lietuvių Prusuose:

Metuose 1831	125,440
„ 1848	150,580
„ 1878	131,415

„ 1890 121,265

„ 1900 115,519

Visoje Vokietijoje gyvena 56,367,178 žmonių; tarp tu nekalbą vokiskai 4,231,129 — todėl neperdaug svetimtauczių.

Orai pas mus szią vasarą nešvietizskai lytvingi, retai kokia diena be lietaus buvo. Javai apie 5 nedėlias vėliaus tepriņoko, kaip szejp metais. Rugių dar tik menk te įdagotų. Viskas lauke. Jeigu lietus neveik liausis, tad lengvai gal rastis brangybė. Dabar rugių centneris kasztuoja 10 markių.

Jurbarke sulaikė maskoliai garlaivį „Herold“ isz Tilzės. Szis buvo pirm dviejų metų buidoką rusizską ant Niamuno pragramsdinęs; mat, užvažiavo ant ano per nepasidabojimą ir vėl pabėgo ir nerodėsi daugiau iki Jurbarke. Dabar mislyjo, kad maskoliai jau bus užmirsę ir vėl važiavo su „Heroldu“ į Jurbarką, o dabar neiszleidžia jo laukan. Gaus užmokėti iszkadą.

Vokiecziai dabar lenkus kėsosi suės, tik gaila, negalės anų sutrovyti, bo yra kauluoti ir gisluoti. Mandyklėje Zoppot prie Rytjurių užgrajijo curkapelija kartą lenkiskai tantizską dainą (national-hymne), tai tuojau vokiecziai pradėjo szaukti: gevalt, gevalt, kaip žydai. Kapelijos dirigentą tuoj atstatė nuo urėdo. Vokiecziai baiminas lenkų ir jų dainų, lyg kad jau per grajjimą lenkizskų gaidų vokizska ciesaorystė galėtų sugriuti.

Lietuviszki kudikiai tur pradinėse mokyklose daug nukentėti. Tulose iszkalose, kurias apie 90 procentų lietuviszkai kalbanczių kudikių, o tik 10 procentų vokiskai kalbanczių, atlanko, yra vokizski mokinotjai, kurie vos žodį lietuviszkai kalbėti teiszmano. Koks czia gal buti pamokinimas, kad mokintojas su mokininiu, kaip kiaulė su žasia,

negali susisznekėti? Kudikiai gaun daug muszių nukęsti, o tacziau menk teiszmoksta. Viena motina, kurios kudikis szuilėje parubezyje muszamas buvo, nubėgo pas mokintojį ir iszplėszė jam kadaginį botkotį isz rankos. Dabar padavė moterizsikę dėl pakajaus ardydymo į sudą ir ji gaus eiti į kalėjimą.

Ateisiantį metą bus Vokietijoje vėl skyrimai delegatų į ciesaorystės ir į Prusų karalystės seimą. Lietuviai neketa toliaus dabartinį delegatą Macziulį į kandidatus statyti, nes jis prisidėjo prie vokizskosios konservatyvistų partijos ir nepasilikio tvirtu lietuviu, kokiu a. a. Smalakys buvo. Ypac turės lietuviai paktavoti su konservatyvais dėl delegato į karalystės seimą, kur kultaus bei mokslo dalykai perkratinėjami ir kur galima už lietuviszkos kalbos czėdyjimą darbuotis.

Prie Klaipėdos jau antri metai, kaip ovingis perbudavojamas. Daug milijonų jis iki sziol kasztavo. Bet dabar Prusų karalystės kasoje stoka pinigų, todėl liaujasi budavoję.

Skarius.

Didysis straikas.

Szita yra asztuoniolikta straiķo nedėlia. Jokių permairių, bent trumpam laike, tikėtis negalima. Darbininkai laikosi visur tvirtai, nors ir kompanijos žada neapsileisti. Szejp ar teip, visi turi viltį, jog bus darbininkų virszus.

Kompanijos kovoja melagyste, gąsdinimu ir viliojimu, o kas arsziausia — erzinimu straiķuojanczių. Vienam Luzernės paviete valkiojasi 1600 pasamdytų policistų, kurie tik jieszko priekabių, idant sukeltų ermyderį ir užrauktų ant ramių gyventojų kariumenę.

Daug tokių atsitikimų buvo apraszta, o 7 szio rugsėjo atsitiko Edwardsville'je dar vie-

nas. Vakare, apie 7 val., kompanijos deputy Fisher, budamas girtas, susiginezyjo su darbininkais ir gyrėsi, kad „jis nesibijąs viso žmonių pulko“. Jam rodyjo žmonės eit į savo urvą išsipagiriot; tada Fisher išsitraukė revolverį ir, kaip pasiutęs, pradėjo sžaudyt į susirinkusius. Jam į pagelbą atbėgo dar vienas valkata su revolveriu. Prasadėjo sžaudymas, mėtymas akmenimis, susibėgo apie 1500 žmonių. Žmogžudys dusyk pataikė kulkomis į petį vienai moteriszkei, straikierio pacziai, stovėjusiai ant savo namų prielipos; patį nenaudėję žmonės teip apkulė, jog, kaip sako, nelaboji jo duszia per pakausį matyti.

Ant naudos straikieriams.

Lietuviszkos draugystės ik-
sziol buvo nusiuntusios \$125
Lietuviszkas kliubas,
Elizabeth, N. J. \$15
Viso \$140.

Straiko atgarsiai.

A p s i g a v o .

Apie Parkersburg, W. Va., stovi užleista ant straikierių tautiszka gvardija; tos gvardijos kareiviai, vietoje sžaudyti angliakasių, ėmė kalbinti skebus pamesti darbą; daugelis skebų paklausė jų ir pristojo prie straiko. Oficierai, suvuodę tai, tuoj perkėlė tuos kareivius isz Rush Run į kitą vietą, kur kasyklė nedirba.

G l a u d z i a s i p r i e u n i j o s .

Pottsville, Pa., apielinkėje visi neunionistai, tarp kurių randasi 125 italų, netikėtai atėjo 23 rugpiuczio į angliakasių uniją ir prisirasė kaipo sąnariai; žinoma, visi jie metė dirbę, teip jog visos plovinyzios sustojo.

S k e b a v i m a s n e i n a a n t g e r o .

West Mahanoy City township'e, 25 rugpiuczio, moksla-

vieczių roda savo susirinkimė nutarė atstatyti nuo vietų visus mokintojus ir mokintojas, kurių giminės skebauja angliakasyklėse. Tarp kitų atstaryta Susan Beddal, kuri parsieina seserimi szerifo deputy, pakėlusiam maisztą Shenandoah'e, ir kromininkui Jos Beddall, užmusztam tame maiszte už nesziojimą kompanijų policijai kulkų ir revolverių. Tos mokintojos szvogeris yra ir dabar foreman'u vienoje kasyklėje, o dėdė yra pacziu vyriausiu szerifu Shuylkill'io paviete. Į atstatytųjų vietą cziapat tapo paskirti kiti mokintojai ir mokiutojos.

S z a u k i a s i D i e v o p a g e l b o s .

Straiko apyrbėse keletas evangeliszkos bažnyzios pastorių laikė ypatingas miszias, idant Dievas padėtų kuogreicziaus užbaigti straiką; ir žmonėms pastoriai liepia melstis kasdien su ta intencija.

D a r b i n i n k ū s z v e n t ė .

Wilkes-Barre, Pa., darbininkų szventė (Labor Day), 1 rugsėjo, buvo apvaikszeziujama labai iszkilmingai. Draugystės ir kuopos neszėsi daugelį karunų, ant kurių buvo matyt paraszai, uždėti į dėmtai dienai. Skaitliuje paraszų buvo toki: „Mes tikime į Dievą, kaipo Tėvą, ir į Žmogų kaipo brolių“. — „Darbas yra smagumas, bet vergystė yra gėda“. — „Suvienyti — mes stovime; iszblaszkyti — mes prapulsime“. — „Sziadienykzstis Dievas—George F. Baer“. — „Žydai turėjo Pharaoną: angliakasiai turi Baer'ą“.

N e t e i s i n g a ž i n i a .

Isz Rhone, Pa., 4—IV—02, pranesza „Vien.“: „Kompanijų bernai muilyja darbininkams akis, pagarsindami į angliakasyklėse (paprastai į „W.B. Record“ ir „North American“, Phila.) melaginas žinias. Teip, buvo praneszta, buk D. L. W. Co. brėkerys

Bliss pradėjo dirbti su užtekintu darbininkų skaitlium. Teisybė, tų dirba jau 4 diena ir pripylė 9 didelius karus per keturias dienas; pirmą dieną buvo, rods, 80 darbininkų; bet pamazi nuparkėlių skaitlius mažinosi ir dabar yra vos 40, o gal nė tiek nėra. Vietinės darbininkų organizacijos, norėdamos persergėti darbininkus nuo neteisingų paskalų ir vilionės, nutarė pagarsinti apie tikrą teisybę angliakasyklėse, lietuviszkuose ir lenkiszkuose laikraszeziuose“.

Mokina žmogžudziauti.

Į patį Shenandoah ir jo aplinkinę sūvartyta dabar pusanoro tukstanczio kumszczios amdininkų, kurie vadinasi milicija; juos sugrudo czia už laikymui „davado“, po atsiti kusių Shenandoah'e sumiszių.

Žmonės, o ypacz straikuojantieji angliakasiai, elgiasi ramiai ir milicija kabintis prieš jų negali. Bet generolas Gobin su savo vergueziais atsizstas į kietosios anglies vietas ne dėlto, kad sav tykiai valgyti svetimą duoną: kasyklių carukai liepė gen. Gobinui suezrinti darbininkus ir suezzinus, įtraukti į maisztą; tada visa kapitalistų galybė užgultų ant darbininkų ir tigro nagais sudrakytų angliakasių uniją ir įstumtų darbininkus į prapultį.

Gen. Gobin yra senas žvirblis: jis jau anais metais (kada buvo Lattimero atsitikimas) mokėjo suezrinti straikuojanczius, o szunvuodegiai kapitalistų laikraszeziai raszo apie gen. Gobiną, kaipo apie naminės karės (civil war) karžygį.

Tas „karžygis“, pardavęs savo sąžinę nelemtam skatikui, cziulpia viską, ką jam gali duoti gyvenimas. Kapitalistai iszmeta jam Iskarijoto sidabrinis, o jis naudojasi tomis darbininkų kraujo aukomis savotiszka. Užėmęs Shenandoah'e geriausią hotelį, jis už-

draudžia kitiems vaikszezioti koridoriais, jeigu jis užsimano miego; socziai valgo ir skaniai geria; pristatyti prie jo ofierai (adjutantai) iszszioję laksto, kaip paszėlę, idant parnesztų žinią, kad koks skebas laimingai pasiekė darbo vietą.

Nesulaukęs nėjokių maisztų nuo paczių žmonių, gen. Gobin užsimanė tyezia įtaisyti sumiszius: 29 rugpiuczio jis iszleido prisakymą, kad kareiviai suimtų kiekvieną žmogų, kuris pasakytų kokį blogą žodį apie miliciją. Jei žmonės pradėtų mėtyti į kareivius akmenimis arba sžaudytų, tai tokius žmones kareiviai turi be jokio ypatingo prisakymo nuszauti. Einant kompanijai eilėmis, reikia pastatyti geriausius szovikus isz szonų, kad kiekvienas szuvis pataikytų į žmogų.

Savo prisakyme Gobin, vienog, paraszė ne viską. Vienam reporteriui jis davė paaiszkinimus zodziu.

R e p o r t e r i s : „Ar jus isz tikrųjų teip suprantate prisakymą, kad kareiviai turi teip sžaudyti, idant užmusztų?“

G o b i n : „Prisakymas aiszkus; kad nebutų reikėję, asz nebucziau iszleidęs jo. Užpuolimų ant milicijos negalima kęsti ir asz padarysiu jiems galą. Kareiviai atsizsti czia, idant gintų gyvastį ir savastį, o Pensylvanijos mandiera, kurią jie neszioja, neturi buti iszniekinama“.

R e p o r t e r i s : „Kas gi nusprendžia, kada reikia szauti ir kad tikrai kareivis buvo įzeistas zodziu?“

G o b i n : „Kiekvienas szaldotas yra sav sudzia“.

R e p o r t e r i s : „Kiek yra jusų pulkuose gerų szovikų?“

G o b i n : „Isz tikrųjų, tai kiekvienas kareivis gerai sžaudo, o bent 12 iki 20 ant szimto yra puikus szovikai“.

R e p . : „Ką jus vadinate gerais szovikais?“

G o b i n : „Gerais szovikais

asz vadinu kareivj, kuris isz 75 szuviu pataiko 68 sykius”.

R e p . : „Kaip tie szovikai szaudys i maisztinikus?”

G o b i n : „Jie turi teip szaudyti, kad nuszautu uzmu sztinai”.

R e p . : „Ar jie turi taiky ti i galva ar i krutine?”

G o b i n : „Tai palikta kiek vieno saldoto valiai: jie gali szauti i galva ar i szirdi, — kaip jiems patinka. Bet saldota ms uzdrausta szauti i kojas. Asz noriu parodyti maisztinikams, kad uzpuldineti ant mano saldotu yra pavojingas darbas”.

R e p . : „Ar jus mislyjate, kad jusu paliepinimas ka—nors iszgasdino?”

G o b i n : „Sunku tuotaru zinoti; vienog, jis turejo numalszinti gyventojus. Ta paliepinima milicija pildys szventai, kaip prisakya, nes asz noriu parodyti zmonems, kad saldotas turi buti guodojamas!”

Kitu diena gen. Gobin iszleido antra paliepinima: jei moters ar mergaites sznairai paziures i saldota, ar pavadijs ne graziu zodziu, — tai tokias sugriebti ir nuvaryti i kazarmes. Suda padarys ponas generolas ar kam jis lieps.

„Szauk, kad uzmusztum ant vietos!” — toks yra kapitalistu taro paliepinimas. — „Neszauk i kojas, bet taikyk szciai i galva arba szirdi, kad paguldytum ant daigto!” — toks yra antrasis prisakymas, iszleistas to smarkaus kariauninko su moterimis.

Gen. Gobino prisakymai sukela visoje szalyje ruscius protestus. Darbiniku unijos (tarp tu ir gelezinkelio darbiniku unija, skaitanti 127,000 sznariu), valstieciu susidraugavimai, tula dvasiszkijs dalis (Panther Creek klonyje trys kunigai parengę smarku protesta) nusiunte gubernatoriui Stone reikalavimus: kad panaikintu gen. Gobino paliepi-

mus, nes uz visokia kalte valstieciai atsako priesz suda, o ne priesz milicija; kad atimtu nuo gen. Gobino oficiero patentu, nes jis nevertas neszioti generolo vardo; kad atiduotu gen. Gobina po sudu uz tai, jog jis siundo ginkluotus zmones zudyti Pensylvanijos valstiecius.

Saugokites pagundu.

Po paskutiniu maisztu Sheandoah'e, prisiskaitome visokių laikraszeziuose ziniu. Pirmiausiai puola ant mislies toki, kaip O'Reilly, katalikiszki kunigai, kurie vietoje ka gero pamokinti ir uzstoti uz pusbudzius savo penetojus, stengiasi visokiais budais juos apjuodinti visuomenes akyse, net perstatydami kaipo anarchistus. Kokia gali buti szirdis pas toki, kurs teip iszniekina savo zmones? Negalima rasti ne vardo, kuriuo reiketų pavadinti tokius doros mokintojus.

Dar mažas budamas, girdėjau kuniga isz sakyklos kalbantį sziuos zodzius: „ateis laikas, kada vaikszezios per svieta neteisingi pranasai ir trauks zmonija prie saves; bet jiems netikekite”.

Ar-gi neiszsipilde ano kunigo zodziai? Jug jau turime pakaktinai tokiu pranasu, kurie, prisidengdami szventu tikėjimu, atlieka tokius darbus, kuriu nieks kitas neiszdjstu atlikti. Nes kada darbinikai kovoja, idant iszkovoti duonos kasni, tai nekurie doros mokintojai, pramanydami nihilizma ir anarchizma, stengiasi darbinikus stumti dar i didesne prapulti — ir da-gi su Dievo pagalba! Negalima iszmislyti, ka jie nori atsiekti tokiais darbais! Jeigu ta daro del savo asabiszkos naudos, tai vertetu eiti sykiu su darbinikais kovoti uz geresni buvi nes juos uzlaiko, galima sakyti, vieni darbinikai. O darbinikai, budami geresnese szlygose, daugiau ir jiems du-

tu doleriu. O jeigu, kaip sakosi, jie leisti Dievo, idant skelbtu meile artymo, — tai nevertetu vietoje meiles seti tokius piktumus tarp savo aveliu. Uz tai kiekvienas privalo atsiminti ano kunigo zodzius: netikekite jiems ir nesiduokite jiems nors dabartiniam laike ipainioti save i zabangas, kada eina tokia didelė kova darbiniku su savo nezmoniszkais isznaudotojais. Nes jeigu duosimes tokiems gudriems kapitalistu paseke jams pritraukti prie maisztu, tai pasijusime, kad jau stovime baizioje duobeje, isz kurios nelengva bus iszlipti; prideretu kiekvienam gerai apmisllyti, jog czia eina beveik apie kozno vieno gyvasty.

Jau ir priesz straika daugybė darbiniku neįstengdavo prideranziai savo szeimyna uzlaikyti ir savo mazus vaikus turejo leisti dirbt, idant anie patys save nuo bado gintu, o kuriu vieta butu mokykloje tinkama, o ne prie darbo. Jeigu-gi straika pralaimetume, tai skurdas pasididintu ir neįstengtume patys save iszmaistinti; o be maisto, jug, negalima uzlaikyt gyvybes. Delto-gi kiek galima, kalbinkime savo mazai suprantancius brolius, idant uzsilaukytu tvarkoje, o be abejones straika iszlaimesime.

J. Jasiulevyczius.

Darbiniku diena Chicagoje.

Szinomet „Labor day” buvo czia iszkilmingai apvaiszcziota; joje dalyvavo susivienyje darbinikai isz yvairiu darbo szaku. Paroda prasidėjo pusiau 10 val. ryto, baigesi 4 po piet, tai-gi norėjusieji matyti nuo pradzijs iki galo marszuojancius turejo ant vietos stoveti pus-septintos valandos. Parodos eilese ene dalyvuma 60,000 darbiniku ir darbiniku. Desetkai trubociu kuopu zaidė yvairius mar-

szus, o kiekvieno skyriaus darbinikai nesze velukas.

Tarp tu visu radosi zmones, kurie, rodos, uzeme vieta prakilniausiu, — tie rinko aukas m a i n i e r i a m s . Buvo tai apie deszintis vyru, ypatingai apsirėdziusiu, kaip kad mainieriai: suodini, su degancziomis lempukemis; neszeisi ant peczu uzsideje szinpeles ir „pikius”; jie ragino, kad zmones mestu savo graszy mainieriams, kuriu szeimynos duonos szaukiasi! Paskui tuos nesze iszskleide dideles dvi Amerikos veliavas, ant kuriu publika gali mesti centa, du ar kiek isztenka; paskui vaziuvo vezimas, ant kurio paguldyta stikline skrynja, i kuriu suzeria nuo veliavos supiltus pinigus. Matyt buvo stora eile supiltu sidabrinu ir popierinu pinigų. Pamaczius ta regykla, mirga akyse paveikslėlis anu musu kovotoju, ir ne vieno asaros rieda per veidus.

Surinke viso 10 tukstanciu dol. Prakilnus darbas!

Darbinikas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Rugsėjo 1 d. darbinikai apvaiszcziujo savo nuo seniai paskirta „Labor Day” (darbiniku diena); jau visa savaite, pirma laiko, visas miestas buvo papuosztas dryzomis ir zvaigzdetomis veliavomis. Paroda buvo labai didelė ir abejotina ar darbinikai ir vietiniai gyventojai yra mate nors kada panaszu apvaiszcziojima.

Kada iszejo unija visam savo pilnume, tai yra visos kuopos, ir gatves prisipilde nutilstanciu vargo peliu, tada tik darbiniko szirdis galejo pajusti ramybe ir dziangsmu, stebintis i toip spartu kilima darbiniku. Pacziam viduryje parodos buvo iszkelta augsztai net kelios lentos su paraszais: „Balsuokite uz darbiniku kandidatus, teip kaip

sziadien ant parodos marsuojat! Jau gana davem balsu uz tuos, kurie nori mus uszaldyt!" ir tt.

Tarp didelės parodos eiliu galima buvo pasigerėti matant nemažą burelį lietuvių žingsniuojant draug su visais kitais darbininkais. Tas aiskiai parodo, jog mūsų broliai, sunkiaus už kitus darbininkus dirbdami, venori pasilikti nuo kitų, bet stengiasi daryti žingsnį, pirmesnį už kitus.

Rodosi, kad ta iszkilminga paroda buvo parengta, idant užtartų dabar straikuojancius kalnakasius: czia niekad dirbtuvės nesustodavo ant „Labor Day“, o sziuosmet, kaip tyczia, né viena nedirbo tą dieną.

Nors czia neseniai unija užsimesgė, bet žymiai sustiprėjo ir jau daugelis prigulinczių prie unijos jaučiasi laimingesni, negu pirmiaus. Teauga ir bujoja visoks darbininkų susirizimas!

— Rugšėjo 1 d. lietuviszkoje bažnyczioje kun. Petras Saurusaitis, duodamas lietuviszcai porai szliubą, paprastai užklausė tų susirinkusių: „jus, kurie czia esat susirinkę, ar busit liudytojais tuodvieju, į stoną moterystės žengianczių, jog jie priima prisieką isz liuosos valios?!“ Ant užklausymo vienas lietuvis atsiliepė: „yes!“ Tada kunigėlis net užmiršo laiminimą stono moterystės, o pradėjo laukiniais žodžiais keikti ant iszdrysusio priesz jį atsiliepti, gąsdino padavimu policemonui ir tt. Kad teip augsztai raszte—mokintasis zokoninkas pasielgė, tai net senos bobos kunigą kaltina. Arba nereikėjo klausti, arba reikėjo iszklausyti atsakymo. *Bažnytinis.*

Boston, Mass. Bostono lietuviiai po seimo, lyg tie kareiviai ant karės lauko, nepaliauja toliaus lavinęsi ir tobulinęsi. Sztai 30 d. rugpiuczio bos toniečiai perstatė komedią

„Amerika pirtyje“ 3 veikmėse ir 4-tą veikmę, kaipo priedą, „Valseziaus sudas“. Tarpakcziuose buvo dainuojamos dailios tautiszkos dainos; grajijo lietuviszka muzika. Savo užduotis aktoriai atliko gražiai. Visos rolės gerai buvo atliktos: žydo szinkoriaus (P. Korzinas), Faibeziko—Bekampio kreditoriaus (J. Turauckas), pirszlio (K. Liubinas), Antauro (J. Jaruszevyczia), Vinco (A. Pocevyeczia), Agotos (M. Macezeitukė), Bekampienės (J. Andriuszaitukė), Bekampio (A. Macevyeczia). Dainas dainavo ta pati „Byrutės“ dr., ką ir ant seimo. Bet jei tą syk dar negalima buvo atiduoti garbės, kad gerai padainavo, tai dabar galima sakyti, jog jau pilnai atliko savo pareigas, padainuodama net 6 dainas, kuriomis lietuviszka publika buvo visiszcai užganėdinta. Svetimtauczių nedaug buvo matyt; buvo keletas lenkelių (vienas daktaras su broliu), keli amerikiečiai ir vokiečiai. Isz viso publikos buvo daug daugiau, negu per seimą; buvo atvažiavusių ir isz kitų artimų miestelių, isz ko galima tikėti, kad draugystė turėjo pusėtiną pelną (nepri gulėdamas prie Teatral. Dr., negalėjau umu laiku patirti) ir pelnas visas turbūt pasiliks Teatraliszkos dr. kasoje, ant sustiprinimo dr. Bet jei dr. turės pusėtiną pelną, tai butų labai naudinga ir garbinga, kad paskirtų nors dalelę ant lietuviszkos besimokinanczios jaunumenės, kankintinių, Visztaliui ir tt.

Nors, kaip augszcziaus sakiau, kad pusėtinai buvo publikos teatre, bet pagal skaitlius visų lietuvių Bostone ir aplinkėse, tai visai permažai, dėlto kad jei czia rokuojas apie 3000 liet., tai 300—400 lietuvių ateiti į svetainę prisizūrēt teip retai perstatinėjant lietuviszkus spektaklius, o ypatingai buvo visai mažai

matyt „parapijinių“, kuriems labiausiai rupi Shvacas (žydas karcziamninkas).

Bostono lietuviszką bažnyczia, kiek asz esu girdėjęs, arkivyskupas visai atsisako szvėntyti.

Darbai apie Bostoną pusėtinai kruta, tik kad perdaug privažiavo isz kietųjų anglių nuo straiktų, tai pertai net sunkiaus dabar ir czia gaut darbas.

Tankiai palija ir dar szilta, — szileziaus kaip iszkarto vasara buvo; užderėjimai, kiek matyt, pusėtini, ypacz bulvės ir visoki vaisiai gražus ir nebrangus. *J. R.*

Chicago, Ill. Nedėlioje 31 d. rugpiuczio, vakare, „Freiheit Turners“ salėje buvo lietuviszkas perstatymas, po vardu „Pardavimas Juozapo“; žmonių buvo pilna, teip jog salėje neiszteko sėdimų vietų.

Abelna tvarka buvo prasta, pats teatras ne kas—žin koks: aktoriai matyt patys dar neperpratę perstatymo užduotį. Sunku, jug, reikalauti ko geresnio, nesant tamtikro režisieriaus. Negražu, kad aktoriai, kurtiną nuleidus, kyszczioja galvas isz—anapus arba tyczia rodo savo žibuczius.

Kalba ir nudavimas per žema kritikai.

Pirmiausiai iszėjo du, neva pakalbėti „triksus“; tai vienas teip szlykszcziai iszsitarė, jog nepritinka czia atkartoti: tokioms kalboms vieta ne vieszam žmonių susirinkime. Tokiu budu aktoriai parodė, jog jie dar neiszaugę iki publikos, kurios susirinko, sulyginant, labai apszčiai.

Chicagoje abelnai tankiai buna perstatymai, bet ne perdidelė nauda isz tokių sufabrikuotų perstatymų. Žiuretojas nieko isz to nepasimokina. Isz girdėtų nuo scenos kalbų negalima butų suprasti apie ką eina, jeigu nežinotum isz apskaitymo.

Beto: buvo losztos pereitą

ziemą „Amerika pirtyje“; ją įtaisė „Kudirkos Draugystė“, ir spektaklius labai nusidavė. Butų linkėtina, kad „Kudirkos Drtė“ nepasiliktų užmirsztyje ir ant rudens pradėtų rupintis perstatymais. Be abejonės, jos sanariai pataikys ką geresnio atlikti, negu „Pardavimas Juozapo“. Tę net negalima buvo atskirti piemenų (Juozapo brolių) nuo vaisbunų; tik tiek, kad vaisbunai buvo su akiniais, — ko tuose amžiuos turbūt nevartota.

Mylintis teatrus.

Lost Creek, Pa. Sziadien, tai yra 4 rugsėjo, parvezė kun. Dargį isz Shenandoah'o į mūsų kaimelį pas ligonį; bet kunigas jau negalėjo su ligoniu susikalbėti, tai tik paskutinį patepimą suteikė.

Isz dievotų ligonio giminių viens pasakė, buk ligonis vėlykinės neatlikęs. To tik kunigėliui ir reikėjo: jis emė kalbėti apie „bedievius“, kurie „bliuznyja“ (?) ant Dievo; paskui parėjo ant to, kas bedievius padaro: o tai, sako, vis laikraszczių darbas; tie visokias žinias apie kunigus pramano ir paduoda, o mažai iszmanantieji žmonės tam įtiki ir pavirsta į „bedievius“. Teip, (sakė kunigas) ir mes turime du laikraszcziu: „Vienybę“ ir „Lietuvą“, kurie iszdergia visaip kunigus ir apszmeizia juos. Tų dviejų laikraszczių mes turime saugotis, kad į mūsų grinczias nepareitų, o teipgi stengtis juos pragaiszinti: patiems nesiųsti pinigų ir kitus atkalbinti, kad nesiųstų. Tokiu budu jie prapuls ir „bedievių“ skaitlius sumazės.

Toliaus kun. Dargis emė teisinti pats savę ir kn. Abromaitį: girdi, jiedu jokių kalbų nepramanę ant lietuvių ir viskas esą neteisybė, ką ant kun. Abromaiczio tiedu laikraszcziu raszo. Tai, mat, sako: mes suvis nekalti, o žiurekit, kaip ant mūsų raszo! Vadina „juo-

dais aniuolais", judosziais (? Red.). Ir manę, girdi, nepaliko neužkabinę: žino, kad du lietuviszki kunigai Shenandoah'e, — tai teip ir paraszė vienam laikrasztyje, jog Shenandoah'o du „juodi aniuolai", iszniekina mus, o mes visai nekalti. Žmonės, to nežinodami, gali ir mislyti, kad mes toki. Toki rasztai žmones veda isz kelio, už tatai reikia saugotis jų ir stengtis juos pragaiszinti.

Klausytojas.

Elizabeth, N. J. Tarp czionykszczių lietuvių pradeda rasti supratimas apie varguolių darbininkų padėjimą. Neseniai, 1 rugsėjo, kliubas buvo įtaisęs savo susirinkimą, kurisai vienu balsu nutarė pavesiti \$15 Pensylvanijos straiukuotojams ant duonos.

Czia, vienog, yra keletas nevisai isztikimų ypatų, kurios stengiasi atkalbinėti nesumanesnius brolius nuo tautiszku organizacijų. Nekursai snipukas ilgai trukdė lietuvius ir stabdė juos nuo aukavimo skatiku tautiszkiems reikalams. Laimė, kad czia atsirado isz mintingesni lietuviai, atvykę isz kitur: jie suprato ardytojų darbus ir susirinkime 1 rugsėjo tapo nutarta vienu balsu atimti nuo vieno sąnario balsą ant visų metų už nepagirtinus jo pasielgimus; kitam jo sėbrui tas iszėjo ant naudos, nes jis susiprato ir pradėjo dailiaus elgtis.

Žiurint į sekamą Susivienijimo kuopos susirinkimą, galima tikėtis, sąnarių skaitliu diktai pasididisiant. Pastarame laike tarp merginų ir vaikinų virsta geri užmanymai. Tarp ko kito, emė czia mokintis perstatyti ant scenos „Vaito pirszlystė". Ketina įrengti spektakliu busianciam mėnesyje. Pelnas busias paskirtas ant tautiszku reikalų, daugiausia ant vargstančių kankintinių.

Czia butinai reikalinga suverti lietuviszka kooperatyviszka bendrovė. Tik sužiedę tokią draugystę, mes galėtume mēme nusikratyti nuo savętas erkes, kurios graužia medegiszka musų brolius.

Žiurint, su laiku tai gali įvykti, bet klausymas — kada?

Czia galima patēmyti gana keistą dalyką: nė vienas isz lietuviszku saliuininkų nelaiuko lietuviszko laikraszcziu (turbut, nė kitokio? Red.). Tegū sav saliuininkai patys nė neskaitytų laikraszczių, bet jug laikymas jų svetainėje reikalingas atsilankantiems svečiams, tarp kurių atsirastų daugelis norinczių pasiskaityti. Tas dalykas isz-itų ant naudos pacziam saliuininkui ir ant gero svečiams.

Kliubo sąnarys.

Szalis be straiuku.

Sziadien kone visas svietas stebisi į milziniszką kovą tarp darbo ir kapitalo Pensylvanijos kalnovėse ir su nerimaszciu laukia darbininkų pergales. Visoki bandymai sutaikyti susirėmusias galybes eina ant vėjo, o galų-galuose angliu carukai visą tą painų klausymą iszriszo, kaip kirste nukirtę. Jie sako: „kasykles padovanojo mums, keletui kapitalistų. Visagalintis Dievas ir pastatė mus buti užveisdėtojais ir prižiurėtojais ant visko; mes esame Dievo plenipotentai ir Jo vardan darome, kaip mums patinka".

Teip yra szį sykį. Vienog kitose szalyse, kaip ir czia Amerikoje, daugel kartų pasisekdavo nuraminti straiuką, sutaičius prieszingas puses. O yra szalis, kurioje straiuku nebuvo jau nuo ilgo laiko, nes tē ginczams iszriszti yra įstatytas sutaikymo sudas, kurio turi abi pusės klausyti. Žinoma, toks sudas, kuris nedaleidžia straiuku, yra geras ir szioje gadynėje pas mus beveik

pageidautinas. Tacziaus, neyra tai paskutinis žingsnis kovoje tarp darbo ir kapitalo; sutaikyt kapitalą su darbu naujas draugijos davadas, ir tai visai prastu budu: panaiķis privatiszkos savasties tiesą, — kiteip sakant, užmusz kapitalizmą. Tasai naujas davadas vadinasi socijalizmu.

Ta szalis, kurioje nėra straiuku, vadinasi *Naujoji Zelandija* (New Zealand); yra tai dvi didelės salos, gulinczios szalia Australijos; jų plotis isznesza 268,460 ketvirtainių kilometrų; gyventojų tē skaito į 800 tukstanczių, pervis anglų. Pirmiaus tos salos prigulėjo stipriai ir liuosai tautai „maoris", bet anglai juos pavergė ir dabar patys tē vieszpatauja. Tautos „maoris" 1857 m. buvę 56 tukstancziai, o 1891 m. jau tik 42 tukst. Naujosios Zelandijos salas apgyveno europiečiai, o valdzia tē priguli Anglijai. Vyriausia valdzia yra angliszko gubernatoriaus ir asztuonių ministrų rankose. Įstatymams iszleisti tē yra du žmonių iszrinktinių butai: viens augsztutinis isz 46 sąnarių (tarp jų 2 maoris'ai) ir žemutinis isz 74 sąnarių (tarp jų 4 maoris'ai).

New York'e iszėjo 1900 m. angliszka knyga „A country without strikes" (Szalis be straiuku), paraszta Henry Lloyd'o; isz jos ir imsime žinias szitam apsakymui.

Pirm keliolikos metų Naujoji Zelandija buvo beveik tokiu padėjime, kaip sziadien Pensylvanija: tada tē siautė didelis straiukas, teip vadinamas „jurstraiakis".

Vieszų darbų ministras W. Reves, dėl to straiuko, užmanė iszrasti budą, kaip tokių straiuku ateityje iszsvengti. Su tuo siekiu jis gerai apsipazino su kitų szalių įstatymais tame dalyke, o ypacz su teip vadinamomis sutaikymo kameromis ir iszrinktųjų (arba trecziųjų) sudais. Isz tų tyrinėjimų pasirodė,

jog abiejų pusių susitaikymas retai kada atnesza naudą. Teip, Prancuzijoje iszrinktųjų sudai buvo isztisus 8 metus; vienog, valdzios įsikisizimas tik nutildydavo pavienius straiukus, bet jis negalėjo užbėgti jiems kelia arba stacziai nedaleisti straiuku. Ant galo, toki sudai nė nesistengdavo užkirsti kelia straiukams; jie negalėjo nė priversti tą ar kitą pusę pasiduoti savo nutarimams. Tą pat matome su iszrinktųjų sudais Amerikoje, Anglijoje ir kitose szalyse.

Giliai isztardinęs tą klausymą, ministras Reves persitikrino, jog ginczuose tarp darbininkų ir darbdavių gali turėti svarbą tik toki iszrinktųjų sudo nutarimai, kurie butų priverstini abiem besiginczycziaziom pusēm. Ministras iszguldė savo numanymus parlamentui, praszydams iszleisti tamtikrą įstatymą.

Vienog, praslinko kiauri treji metai, iki parlamentas tų užmanymą pripazino ir patvirtino: tai atsitiko 1894 metuose. Tas įstatymas buvo iszleistas tik ant penkerių metų, bet ir tam trumpam laike jis teip patiko visuomenei, jog paskui parlamentas atnaujindavo jį be jokių kluczių.

Įstatymas yra toks. Pirmiausiai, juo gali naudotis tik tose pramonės szakose, kur yra susitvėrusios unijos; įstatymas nedraudžia daryti sutarimus savo tarpe; bet jei darbininkai nesusitaiko su darbaviais, ginczą perstato sudui. Jeigu paskui katra pusė nepaklausytų sudo nutarimo, tai sudas gali ją nubausti pagal savo nuovoką.

Sudas yra dvejopas: sutaikymo kameros ir iszrinktųjų arba trecziųjų ypatų sudas; abiejuose ir darbininkai ir kapitalistai turi lygų skaitliu savo iszrinktų sąnarių. Sutaikymo kameros yra kiekvienoje pramonės aprubėje, o ant visos szalies yra vienas iszrinktųjų

sudas.

Sutaikymo kameroje buna po 4 arba 6 sąnarius, kurie renkami per trejus metus kiekvienoje aprubėje; renka juos skyriumi darbininkai ir skyriumi darbdaviai, pagal įstatymus ir po valdžios priežiūra. Kameros sąnariai išsirenka prezidentą, kuris paduoda savo balsą tik tada, jeigu balsai pasidalintų į dvi lygias puses.

Trecziųjų ypatų arba iszrinktųjų sudas susideda isz trijų sąnarių; vieną isz jų renka darbininkai, o kitą darbdaviai; užtvirtina juos gubernatorius. Trecziuoju-gi sąnariu buna paskirtas augszcziausiojo sudo sudzia. Abi partijos, turėdamos visada sude savo žmogų, gali tiketis, jog jos reikalai bus prigulinečiai perstatyti ir apginti.

Jei atsirastų labai keblus klausymas, tai abi partijos gali iszrinkti dar po vieną žinovą su balso tiesa; toki žinovai arba ekspertai padeda iszaiszkinti painų klausimą isz visų pusių. Ypatingai svarbinose atsitikimuose gali buti suszaukiami tamtikri specialiszki sudai.

Sutaikymo sudas niekad pats nesikisza į ginczus pagal savo norą; kaip ir kiti sudai, jis priima bylą tik pasiskundus tai ar antrai pusei, arba abiem sykiu.

Pagal įstatymą, straikas pasiliauja, kaip tik ginczas bus pavestas sutaikymo sudui. Jei prieszingoji partija žino, kad antroji pusė yra padavus praszimą į sudą, tai jau nevalia: nė darbdaviui pavaryti samdininkus nuo darbo, nė darbininkams pamesti dirbus. Atstaczius darbininkus arba atsiskinius nuo sudo, nuskriaustoji pusė gali į szeszias sąvaites szaukti į sudą ir pareikalauti pilno perkratymo viso reikalo; tokiuose atsitikimuose sudas gali sustabdyti straiką.

Darbdaviai gali szaukti į sutaikymo sudą tik tuos dar-

bininkus, kurie priguli prie unijų; darbininkai gali skystis kaip ant pavienių darbdavių, teip ir ant visokių korporacijų (bendrovių).

Naujas įstatymas varosi ant to, kad padidintų ir padaugintų darbininkų unijas; dėlto įstatyme yra pasakyta, kad darbininkas, norėlamas iszeiti isz unijos, turi paduoti tamtikrą praszimą, o paliuosavimu nuo unijos gali gauti tik prasliskus trims mėnesiams nuo pasipraszymo dienos.

Abiejų sudų sąnariai turi tiesą užėti į kokią tik nori vietą ar gyvenimą, o teipgi klausinėti visų tų ypatų, kuriuos tik jiems reikalingos. Sudzios gali priversti kapitalistus parodyti visas jų knygas ir dokumentus, o pasiprieszinusius turi tiesą nubausti.

Sudo sesijos atliekamos vieszai, prastu ir greitū būdu. Sutaikymo kamera turi iszleisti savo nutarimą ne vėliaus kaip į du mėnesiu nuo kada paduotas skundas, o iszrinktųjų sudas ne vėliaus kaip į vieną mėnesį.

Ant kameros nutarimo ir pirma ir antra pusė gali paduoti apeliacija į trecziųjų sudą. Szitasai sudas turi ypatingą galybę. Jis gali paszaukti katrą nori partiją ir paszauktaijai nestojus, turi tiesą iszleisti nusprendimą, tai partijai sude nesant. Trecziųjų sudas turi tiesą lankyti kokiose tik reikia vietose, viską apziurėti ir szaukti prie atsakymo kiekvieną kapitalistų bendrovę. Tas sudas gali rantioti visokias žinias nuo lindi-ninkų, iki dalykas neiszszaiszkis; jis turi tiesą isakyti kitiems sudzions, kad jie iszkvosztų toliaus gyvenanczius liudininkus.

Sutaikymo kamera savo nusprendimus iszleidzia „sulygtuo, kaip tikrai dalykai stovi“; o trecziųjų sudas nusprendzia teip, „kaip liepia sudzių sąžinė“.

Kamerų ir sudo sąnariai gauna labai menką atpildymą už savo užsiėmimą ir tai tik už tą laiką, kada esti sudo susirinkimai. Liudininkai gauna visada kelpinigus ir už žygi. Teip esant, sudo kasztai visai menki ir skundus gali padavinėti kiekvienas pavargėlis. Sudzions kelpinigus moka isz visuomenės izdo.

Sudas, iszradęs skundą neteisingu, gali užkrauti bylos kasztus ant neteisingo skundiko.

Sudo nutarimas apie algas ir kitas darbo sąlygas turi galybę dvejeta metų perbėgyje, jei sudas nepaskyrė tamtyczia kitokio rako (termino). Iszėjus nusprendimui, darbininkas gali pamesti darbą, jei jis iszranda, jog yra skriaudziamas; teippat ir darbdaviai gali uzdaryti savo darbavietes, jei jiems rodysis, jog naujos sąlygos atnesz jiems ne pelną, bet pragaisztį; vienog, nevalia to daryti vien dėlto, idant iszsisukti nuo sudo nutarimų.

Jei vėliaus, jau iszėjus nusprendimui, katroji pusė norėtų atnaujinti savo bylą, tai ji pirmucziausiai turi pasiduoti jau iszleistam sudo nutarimui. Jei kas peržengtų tokį nutarimą, tai sudas gali paskirti bausmę, nors turi tiesą ir nubausti. Sudas turi tiesą uždėti bausmę iki pustreczio tukstanczio dolerių. Tokia bausmė kapitalistams yra menkiekiu; todėl sudas gali užkrauti ją kelissyk pagrecziui, iki kompanija, ant galo, nepasiduos sudo nutarimui.

Isz surinktų žinių matyt, jog tik treczioji skundų dalis galutinai užibaigia sutaikymo kameroje; visos kitos pasiekia iszrinktųjų sudą.

Isz tų sudų praktikos pasirodė, jog tų sudų nutarimus smagiai priimdavo ir darbdaviai ir darbininkai, nors nusprendimai visgi turėdavo vieną ar kitą pusę užgauti. Patys kapitalistai susipra-

to ir sako, kad darbininkas turi lygią tiesą su darbdaviais jieszkoti teisybės.

Isz pradzių kapitalistai buvo supykę ir subrusdo pamesti Naująją Zelandiją, kur sudas su jais apsieina teip lygiai, kaip su kokiu pavargėliu darbininku. Geri valstiecziai atsakė jiems: „sztai turite sąlygas, prie kurių galite varyti savo užsiėmimą; jei jums tai nepatinka, važiuokite sav kitur“.

Nė vienas isz kapitalistų neiszvažiavo svetur ir visiems jiems dabar gražiai sekasi. Tik jų nelaimė: nėra tų nė bilijonierių, nė milijonierių,— visų—turingiausias žmogus turi tų tik pusę milijono dolerių.

Kiti bijojosi, jog tukstancziai darbininkų neklausysią sudo nutarimų ir neisia dirbti ant sudo pripazintų sąlygų. Ar sudas gali tada juos nubausti ir sukimszti į kalėjimą?

Ant to kapitalistai gavo tokį atsakymą:

Viso svieto kapitalistai verczia darbininkus dirbti kuonoblogiausiose sąlygose ir už mažiausią mokestį. Ar gi žmonių valdzia turi mažiaus galybės, negu kapitalistai, ir ar ji negali pasakyti savo žodžio? Darbininkai visada greicziaus klausys sudo nutarimo, kuriame jie patys dalyvavo, negu kapitalisto prisakymų, visada prieszingų darbininkams?

Budavo daugelis atsitikimų, jog sudo nusprendimai neidavo ant darbininkų naudos; vienog, darbininkai isz to nesipiktino ir pasidavė sudo nutarimams. Teip, vieną kartą sudas nepakėlė darbininkams užmokesties, nes tokiam atvejyje pati dirbtuvė butų turėjus prapulti; kitą sykį nepakėlė algų dėlto, jog tokiam atsitikime butų turėję nukentėti kitos pramonės szakos.

Užlaikymas tų sutaikymo kamerų ir iszrinktųjų sudo kasztavo per ketverius metus

tik 22 tukstancziu dolerių. Už tokį mažą pinigą szalis iszsi- liuosavo nuo visokių straių; dabar Naujoji Zelandija yra laimingiausia ant svieta szalis isz ekonomiszko atžvilgio.

Abelnai sakant, naujasis įstatymas atneszė tokius vaisius: 1) mokestis už darbą ir darbo ilgis paskirti isz virszaus ir tame tarp kapitalistų ir darbininkų nera nėjokio ginczo; 2) straių per tą laiką visai nebuvo; 3) nė vienos darba vietės nereikejo uždaryti dėl straių priežasties; 4) nors ginczai ir pakildavo, bet darbas niekad nebuvo sustojęs; 5) darbininkų unijos įgijo tvirtas tiesas; 6) vieszai perkratant ginczus, visuomenė visada žino, keno pusėje teisybė, ir pati mato, ar klausymas iszrisztas tesingai.

Tokis pat įstatymas įvestas neseniai ir angliszkoje kolonijoje New South Wales (Australijoje).

Daugelis prieszininkų buvo sake, jog esant tokiam įstatymui, darbininkai nuolat skųsis; tuo tarpu pasirodė, kad į penkerius metus buvo paduota visų-viso tik 50 skundų — neiszeina nė po vieną ant mėnesio.

George F. Baer.

Szitas vardas, turbūt, amžinai pasiliks straių istorijoje ir, žinoma, juodoje knygoje. Tas žmog is yra prezidentu Reading Railroad Co. ir jam pavesta derėtis ir tarytis su straikuojancziais angliakasiais. Nuo pat pradzių Baer elgiasi teip, lyg tartum szintai tukstanczių darbininkų butų jo ir kompanijų vergas. Neseniai jis pasakė: „isz Dievo mylestos asz esu ponas ant kasyklių ir darbininkų; „savo“ darbininkus asz galiu padaryti laimingais arba nelimingais“.

Toks užsispyrėlis, atsidėjęs ant artymos pažinties su Dievu, gali įvartyti kompanijas

prapulti, idant tik darbininkų vienybė butų sugriauta. Iki darbininkai neteks jau nė duonos kashio — kompanijos gali nusibankrutyti.

Kiekvienam bus malonu dasizinti, koks tai žmogus tasai Baer ir ar isztikrųjų jam Dievas suteikė tas gerybes, kuriomis jis džiaugiasi, kaip dangaus dovana.

Baer'o giminė paeina isz Vokietijos. Jo proprodiedis atvyko 1743 m. isz Bavarijos į Pensylvaniją; jis bėgo nuo religiszkių persekiojimų ir czia atrado sažinės liuosybę. Nuo senovės Baer'ų giminė buvo labai „dievobaiminga“, o dabarnyksztis kasyklių carukas yra stipriausiu reformuotos bažnyczios stulpu Reading'e, Pa.; jis teip gi yra globėju (trustee) vienos teologiszkos seminarijos.

George F. Baer yra gimęs 1842 m. Somerset paviete, Pensylvanijoje. Jaunystėje buvo zeceriu prie nekuriu laikraszczio, paskui klerku, studentu teologijos; vėliaus įsitaisė savo laikraszczį, iszėjo tiesos mokslus; pasidaręs advokatu (lawyer'iu), Baer pradėjo pardavinėti svetimas žemes ir ant to padarė gerą reikalą; pralobęs, jis nusipirko geležinkelio akcijų, o galop dasigerbė iki geležinkelio prezidentui.

Budamas jaunesniu ir pusplikiu, Baer nuduodavo didelį darbininkų draugą ir turėdavo gerą uždarbį nuo darbininkų. Savo suktumu ir mikliu liežuviu jis tarpais laimėdavo darbininkų skundus priesz kompanijas, ypacz kada reikdavo atjieszkoti užsuzeidimą, užmušimą darbininko ir t.t.

Kapitalistai tuoj pažino, kad tai gudrus pauksztis; jie pasakė sav: „tas nenaudėlis mums pavojingas, — mes turime nupirkti jį sav“. Ir kapitalistai padarė Baer'ą kompanijų advokatu; tada „darbininkų draugas“ parodė savo nagus. Jis pradėjo lobti isz

darbininkų skriaudos ir kilti į virszų. Pats pasidaręs geležinkelio ir kasyklių savininku, jis sako, kad tai jam davė Dievas neiszpasakytoje savo mandrybėje.

Busimas kongresas.

Dabartiniam kongrese sėdi 357 sąnariai, kurie dalinasi į tokias partijas: 190 respublikonų, 153 demokratai, 4 populistai ir 1 respublikonas, sidabro užtartytojas.

Tokiu budu, respublikonai turi virszaus 41 balsą, jei visos kitos partijos balsuoja prieszingai.

Pagal 1900 m. atliktą žmonių suraszą, kongreso sąnarių skaitlius turi pakilti busimam kongrese iki 368.

Sziuosmet rudenį reikės rinkti 29 naujus pasiuntinius; 19 isz jų bus renkami respublikonams atsidavusiose valstijose, o 10 — demokratiszkose; vienog, kada demokratai gali tvirtai pasitikėti ant rinkimų, tai respublikonai turi abejoti, ar tarpais kitos partijos nepergalės jų. Lengvai gali atsitikti, kad respublikonai nekuriuose vietose pralaimės savo balsus.

Ir szeip, prie dabarnykszczių aplinkybių, gali žmonių nuomonė persisverti į kitokią pusę.

Dabar iszkelia savo karuną socialistų partija — stipri pergalės viltim ir pilna naujos gyvasties. Kapitalizmo pasinimas atidarė akliems žmonėms akis ir szia dien balsuotojų pulkai neyra ta spangoji gauja, kuri parsiduodavo už spustelėjimą delno arba alans alvę. Dabar žmones girdėt visai kiteip kalbant: socializmo szmėkla jau jų nebaido, kaip seniaus, ir jie pradeda suprasti, kur dirbanczios luomos iszganymas.

Ne czia vieta platesniam iszaiszkinimui to klausymo; todėl baigsime kalbėję apie da-

bartines politikiszkas partijas.

Senate sąnarių yra: 53 respublikonai ir 33 demokratai; dvi vietos liekti neužimtos, nes Delaware valstijoje nepavelyjo rinkti senatorių gazo monopolistas Addicks: tokiu budu valstija Delaware dabar turi apsieiti be senatorių, iki bosas Addicks susimylejęs nepavelys iszrinkti į senatorius kokius savo bernus.

Su szituo kongresu pasibagia metai, ant kurių jie iszrinkti, 30 senatorių, kurių skaitliuje yra 18 respublikonų, 11 demokratų ir 1 populistas. Tris respublikoniszkos vietos neyra isztikimos.

Neparsidavusieji politikieriams angliszki laikraszcziai su pagirtu atvirumu iszvadzioja sziteip: „tautai vis tiek, kas engs ją — respublikoniszki lupikai, ar demokratiszki plėszikai“.

Vienog, tauta gali numesti kaip vienų, teip ir antrų jungą, o iszsirinkti žmones, ne parsidavusius trustininkams ir monopolistams. Toks valymas kongresso nuo kapitalo tarnų gali prasidėti ir artimiausiuose rinkimuose, kaip rodo nekuri praneszimai.

Teatraliszkomis kuopoms.

Labai tikus ir lengva perstatymui drama dviejuose aktuose po vardu „Iszgama“ (19 pusl. spaudos) isz Lietuvos gyvenimo gaunama „Vien.“ iszleistuvėje už 10 centų. Teipgi gaunama nauja drama „Velnias spąstuose“ (38 pusl.) už 10 ct.

Adomas Mickevyczia.

Nauja knygutė su Mickevyczios paveikslu (40 pusl. skaitymo). Mickevyczia buvo didis poetas ir apgynėjas prispaustųjų žmonių ir tautų. Pažinti jo gyvenimą, darbus ir rasztus — pridera kiekvienam lietuviui. Kasztuoja 15 centų.

Socialistų platforma.

Socialistų partija, susiriokus į nacionališką konvenciją, patvirtina, kad ji yra priėmus ir tvirtai laikysis socializmo pamatų, priimtų visų kitų tautų; socialistų partija apreiškia, jog ji varysis ir kovos už šituos dalykus: idant suvestų į vienybę darbininkų luomą drauge su tais, kurie pritaria darbininkams, ir sutvertų iš jų politiška partiją; socialistų partija, įgijus politiška valdžią, permains dabartinį savasties būdą: bus panaikintas privatiškas (pavienių žmonių) valdymas visokios savasties, darbo įrankių, o lygiai sumainymo arba pervežimo pragumų (geležinkelių, telegrafo, laivų ir t.t.); viskas prigulės visiems, tai yra: prigulės visai tautai, visuomenei.

Seniaus, išdarbiavimo įnagai budavo prasti ir prigulėdavo kiekvienam darbininkui pavieniui. Už tai šiose dienose mašina, kuri yra tik patobulintu darbo įrankiu, pateko į kapitalistų rankas ir jau nepriguli tikramjam tvertojui turtų — darbininkui. Valdydami darbo įrankius, piniguočiai pasisavina ir jų pagamintus turtus; patys darbininkai pilnai priguli nuo kapitalistų.

Privatiškas valdymas darbo įrankių ir maino pragumų atušė labai blogus vaisius: darbininkas gauna menką užmokestį, o ir tai nežino, ar rytoj jam nenumuš jos arba gal visai pavarys nuo darbo; darbininkas ir dirbdamas ekursta bei vargsta, o savininkas be paliovos lobsta, per ką draugija suskilo į dvi priešingas viena antrai luomas — kapitalistų ir darbininkų.

Kitąsyk galingoji vidurinė luoma (tarpininkų, vertelgų) kaskart sparčiau nyksta lenktyniavimo sukuryje. Dabar varžosi ir kovoja tarp savęs kapitalistai ir darbininkai. Valdydami viską, kas yra reikalinga žmonių gyvenimui, kapitalistai turi savo rankose visą kontrolę ir galybę ant valdžios, ant pressos (spaudos), ant altoriaus ir pamokslinycios, ant mokymo įvnumenės; tokiu budu, kapitalistai gali įstumti darbininkus į protiška tamsybę, į kunišką prispaudimą, į draugišką pažeminimą, į politiška akumą ir į tikrą nelaisvę.

Prieš ekonomiškus kapitalistų reikalus nusilenkia šiadien visas svieta davadas; dėl savo pelno kapitalistai stato už nieką darbininko gyvastį ir apsunkina jo buvį; jie užkuria kruvinas kares tarp tautų; bereikalingą skerdimą žmonių kapitalistai pagiria; išnaikinimą visos tautos kapitalistai skaito už šventą daigtą, jei tai daroma, idant jie galėtų praplatinti savo pinigų viešpatavimą svetimose šalyse, o namieje sudrutintų savo galybę.

Vienog, tos pačios ekonomiškos prie-

žastys, kurios pagimdė ir išplėtojo kapitalizmą (pavienių valdymą), veda stačiai į socializmą, kuris išdildys luomas: nebus nė kapitalistų, nė samdininkų. Darbininkų arba samdininkų luoma sutvers naują ir geresnį davadą ant svieta. Visos kitos luomos neva veda tarp savęs kovą, bet joms visoms rupi užlaikyti privatišką savastį ant išdarbiavimo įrankių. Demokratiška, respublikoniška arba kita kokia partija yra ne kuo kitu, kaip kapitalistų tarnais, nors nekuriuos iš jų neva reikalauja, kad tauta apimtų geležinkelius, telegrafus ir kitus susinesimo pragumus; nė viena iš tų partijų nereikalauja pilno permainymo dabartinio kapitalistiško surėdymo, kur privatiškas valdymas išdarbiavimo įrankių yra bauriausiu draugijos šašu.

Darbininkai, kaipo luoma, tik tada galės laimėti kovą prieš suvienytą kapitalo galybę, kada jie susivienys į politiška partiją, visai atskyrį ir einančią priešais partijas, tarnaujančias turtinčių luomai.

Dabar toks padėjimas: pavienių turtai auga, o visų vargas didinasi; teip toliaus buti negali ir todėl kapitalizmo viešpatavimas turi išnykti; greta to, turime pasakyti, kad tai išsipildys tuo anksčiaus, juo beturčiai (proletarijatas) greičiaus pareis į supratimą. Dėlto socialistų partija visame prisideda prie pagerinimo darbininkų padėjimo, o teipgi rūpinasi išrinkimu socialistų į politiškas urėdvietes.

Šitnose dalykuose socialistų partija stato tokius reikalavimus, kuriuos turi statyti drauge su mumis visi darbininkai:

1. Visi pervežimo ir susinesimo pragumai (kaip geležinkeliai, pačtas, telegrafas, laivai ir tt.), visa viešoji nauda (kaip žemė, kasyklės, vandens) ir visos pramonės šakos (dirbtuvės, fabrikai, darbavietės), kuriuos dabar laiko savo rankose monopoliai, trustai ir bendrovės, turi pereiti į tautos savastį, arba bendrą valdymą.

Kas bus pelnyta iš tautos apimtų pramonės ir susinesimo šakų — negali buti snaudota pamažinimui mokesčių nuo kapitalistų turto, bet visuomenė suvartos tuos pinigus ant tokių dalykų: padidins algas darbininkams, sutrumpis darbo ilgį prie visokių užsiėmimų, pageris darbo sąlygas ir atpigis kaines (prekes) už reikalingiausius perkamus dalykus.

2. Palengva, pamaži, laikui slenkant, turi buti sutrumpintas darbo ilgis (tuotarpu socialistai reikalauja aštuonvalandės dienos); toliaus, turi buti pakeltos darbininkų mokesstys, idant į kapitalistų kišenių plauktų mažiaus milijonų, o vis augštyn eitų pelnas tiems dar-

bininkams, kurie gamina visus turtus.

3. Valstija arba visa respublika, tai yra: valstijų suvienijimas, turi apsergėti darbininkų gyvastį, idant atsitikus priepuoliui, neturint darbo, užėjus ligai ir spaudžiant vargū senatvėje, — butų suteikta kiekvienam nelaimingam darbininkui tikra pagelba.

Reikalingus tam pinigus turi paskirti vyriausioji žmonių valdžia, o pačių darbininkų išrinktiniai prižiurės, kad viskas eitų teisingai.

4. Žmonių išrinktoji valdžia turi, kiek liepia reikalas, pradėti viešus darbus: tiesimą naujų geležinkelių, kasimą kanalų, statymą laivų ir tt. Pinigai tam dalykui bus imti iš visuotinos kasos ir teip ištaikyti, kad darbininkas gautų pilną savo darbo vertę.

5. Visi kučikiai turi buti pamokinti mokslavietėse, iki jiems nesueis aštuoniolika metų amžiaus; pati respublika ir miestų arba kaimų valdžios turi parupinti mokintiniams knygas, drabužį ir maistą.

6. Valstijos ir politikos reikaluose naudosis vienodomis tiesomis vyrai ir moters.

7. Tauta arba liaudis (visi žmonės), parėjus reikalui, pati daro įnešimus arba užmanymus; nauji įstatymai galima įvesti ne kiteip, kaip tik žmonėms pritarus ir nubalsavus (tai teip vadinamas „referendum“, jau nuo seniai įvestas Sveicarijoje); pasiuntinių skaitlius turi buti taikomas pagal balsų skaitlių; pasiuntiniai (kongresmonai) gali buti atsaukti, pareikalavus išrinkusiems jį balsuotojams.

Mes aiškiname darbininkams šituos pirmutinius kelius, kuriais eidami mes galėtumėme sugriauti kapitalistų karalystę ir įvesti visų žmonių valdymą; po draug mes turime persergėti darbininkus prieš tokias partijas, kurios neva žada pavesti tautai keletą susinesimo ir pervežimo šakų (kaip dabar yra pačtas); tokios partijos bernauja kapitalistams ir tik nori suvilieci darbininkus: jos siulo nors mažai, idant galėtų palikti sav kitas didžiausias pramonės šakas; pagerinimui darbininkų padėjimo jos stačiai priešinasi.

Socialistų Partijos tikietas.

Pennsylvania, 1902

Ant gubernatoriaus **J. W. Slayton.**
Ant jo pagelbininko **J. Mahlon Barnes**
Ant sekretoriaus vidaus reikalų

Harry C. Gould.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Kuopa 19 Chicago, Ill. naujai prisiraszė ir užsimokėjo:

J. Ilgandas 60
 Seni: B. Olszevskienė 60
 J. Pauliukas 60
 M. Laukienė 60

Kuopa 5 Philadelphia, Pa. nauji:

J. Andziulaitis 60
 A. Juszka 60
 J. Zubrickas 60
 Seni: J. Butkus 60
 A. Zuikys 60
 A. Szpera 60
 K. Unika 60
 V. Daukszys 1,00
 J. Gudiszkiš 60
 J. Ruszkys 60
 A. Kodys 60

Kuopa 28 Baltimore, Md. nauji:

J. Geležėlė 60
 J. Markelionis 60
 P. Kulikautskas 60
 Nik. Želvys 60
 J. Adomaitis 60
 J. Garbus 60
 D. Kilkys 60
 M. Kilikevyczia 60
 S. Girdzejautskas 60

Senas: J. Rudzinskas 60

Kuopa 26 Traverse City, Mich., seni:

M. Gaubas 60
 R. Gaubas 60
 S. Gaubas 60
 J. Gaubas 60
 K. Paszluosta 60

Kuopa 2 Union City, Conn. nauji:

J. Žemaitis 60
 V. Duoba 60
 V. Juozaitis 60
 Seni: V. Gelėžinas 60
 S. Dielininkaitis 60
 J. Ratkevyczia 60
 B. Karbauckas 60
 P. Lieponis 60
 V. Skroblys 60

Kuopa 6 Spring Valley, Ill. seni:

V. Burba 60
 J. Vysniaucas 60

Kuopa 4 New York:

J. Naujokas 60
 A. Meszlys 60

Sekretorius A. Ilgunas,

Jurgis Durnelis.

Lenkiškai parašė Brolis, lietuviškai išvertė V. K.

(Tąsa.)

vienog, nebuvo vyro, kuris išdrįstų stoti su juo lenktyn: kelis-syk mostels ir jau prispiria smarkiausiai, ir teip varo, kad retai kuris ištesa, tai išpila septyni prakaitai ir daugiaus bandytis nenori, kad ir paltį lašinių kas pažadėtų. Tai-gi nors Jurgį vadindavo *durneliu* ir juokėsi iš jo *užkietėjimo*, gilumoje dvasios jo bijojo. Budavo, kad tarp vaikinių burio užkabintas pazeistingais juokais, eina sav tykai, vos bejudant, tarytum, eina žubris tarp kaimenės vilkų — viens mostelėjimas ragu — ir kuris nors išlėks į orą. Bet žubris to nedarė, nes... nes buvo durnelis. Teip tai kuno pajiegos klauso doros pajiegų.

Kvatojančių merginų kaspinai šnabzdėjo prie kiekvieno pasijūdinimo, ir visi sykiu gaminavo v'saip margas pynes. Jurgis užsižiūrėjo į merginas ir sulaukė akis ant Alinos: jos kaspinau buvo yvairiausi ir žingsniai smagiausi. Susilygino su visais ir netikėtai, atkreipęs galvą į šaltyšiuotę, tarė:

— Daili iš tamistos mergina!

Ant teip netikėtų žodžių Vargeliutė nežinojo, ką atsakyti; vienog, tuoj atsikvošė ir atremė:

— O ar girdėjai, Jurgi, kaip sakydavo Gudas, ką grabes kasė dvare: „Ne šun dešra“.

Vos tai ištarė, garsus merginų ir vaikinių juokas pasklido ore. Jurgis nieko neatsakė, net nė į vieną nežvilgterėjo, tik smarkiaus sujudėjo ir vienoje akimirkoje paliko kur kas užpakalyje linksmą burelį.

Pasibaigus juokui, visi iš-syk nutilo. Merginos, lyg susitarusios, mislyjo:

— Kam ji teip pasakė? Durnas — tegul sav durnas, bet gaspadoraitis, toks, kaip ir ji — kam ta *panaberija*? Turbut, už poño nori ištekėti!

Vaikiniai teip-gi mislyjo:

— Jeigu jam — tai ir mums butų teip pasakius: ką vienturtė, tai jau gali šnekėti, ką seilės atneš?

Ir pati Alina jautė, negerai padarius, tai gi buvo lyg nesava. Veltai savę ramino: ką čia žiurėt ant durniaus! — vienog, nesusiramino.

Vos tik popiet, grįždami iš bažnyčios visi, užmiršo tą atsitikimą ir vėl juokėsi linksmi.

IV.

— Sveika kuma!

— Ant sveikatos, kuma!

Toki šauksmai syks nuo sykio lakiojo iš besimylinčių susiedkų lupų: Varpelienės ir Pik

tienės. Ant stalo stovėjo didelė alaus bonia, o šalia gulėjo: kruva blynų, pora dešrų ir du dideliu ragaišiu. Kada moters, begerdamos, bučiavosi ir apkalbinėjo susiedkas, Grigas su šaltyšium, pasilenkę ant stalo, pusiaugarsiu pavartaunai kalbėjo. Pertraukdami šnekta, riauškė iš stiklų alų, prie to Piktas kas-syk dadė davo:

— Gerkie-gi, kumai, į dugną!

O pasirodžius dugnui, vėl pildė.

Štai šaltyšius atsitiesė, pridėjo prie kaktos pirštą, pamislyjo ir su iškilme tarė:

— Na, tai jau pažiūrėsime!

Sargi Grigienė, lyg laukdama tos valandos, pakilo ir pusiaubalsiu įspraudė:

— Pasirupink jau, kumai, kiek galėdamas, o ką jau reiks — tai bus... kaip Dievas prisakė...

— A, kuma! — atitarė šaltyšius pavartaunai: — be to negali. Jug, neveltai sako priežodis: „Kas tepa, tas važiuoja“... tai jau toki laikai atėjo. Neapsieisi čia nė be vaito, nė be raštininko, o gal prireiks ir toliaus kur pasiekti...

— Tai daryk, kumai, kaip tav rodos...

Tiems bešnekant, Piktas išvarvino iš bonios paskutinius lašus alaus, stuktelėjo į stalą indu ir sušuko:

— Leiba!

Kada šinkorius atbėgo, jis tylėdamas parodė anam bonią. Vikrus šinkorius nė neklausė: kiek? — nes žinojo, su kuo turi reikalą. Piktas tai ne koks tų badgalys, kuriam reikia mieruoti pusgorčiais; tokiems gaspadoriams nēr kitokios mieros, kaip tik gorčius — ir dar diktas, nuo penkių kvortų, varšavinis.

* * *

Ant rytojaus, pusryčiaujant, atsidarė Piktų durys ir ant slenkščio pasirodė šaltyšius.

— Tegul bus pagarbintas! — tarė, nusiimdamas kėpuotę.

— Ant amžių amžinyjų...

— Sotink, Dieve!

— Prašome.

Pasakė „dėkui“ ir atsisedo ant suolo.

— Ko-gi, tamista, sėdi gale stalo? — tarė pasikeldama Piktienė: — net koktu! Meldžiamas į kerčią!

— Vis tiek, valgyt nenoriu, o pašnekėti galiu ir čia sėdėdamas, — atsakė šaltyšius, išsi-traukdamas pypkę ir mašną su tabaku.

— O ką dabar veikiate? Ar daug iškulėte? — pak'ausė, kišdamas cibuką į tiesųjį lupų kampa.

— Kulėme pamazi — prastumė Grigas, nes tuotarpu įsidėjo į burną pusėtiną kasiņu duonos.

— Vileikų kulia, kaip gal: ir gaigyte, ir per visą dieną.

— Girdejome, — tarė Grigienė: — Dievas žino, ko teip skubina...

— Mat, sako, sunų norį ženyti — ketina siųsti piršlį. Per adventus pamergaus, o jeigu kaip, tai po švenčių bus veselyja.

Katriuka užspringo, apkaito lyg vyšnia ir nuleido akis. Grigienė sušnabzdėjo: — pavydi kas? — o Jurgis skersai dirstelėjo į seserį.

— O pas ką siųs? — paklausė gospadinė, atsikreipdama į šaltyšius.

— Et! seniai mislyja pas burus: pas Šileiką, arba pas Merkulį... o sunus nenorėtų. Sako: ir aš pats kelią rasiu. Senis neva pasakęs, kad neleisiąs daugiau niekur — nežinia dar, kaip bus.

— Girdejau, — pridurė Grigienė lyg nenoroms: — kad pirmiausiai lieps užsukti pas tamistą.

— Kaip užsuks, teip ir atsisuks! — pasakė šaltyšius, valydamas cibuką.

— Tai gi kad — Dieve tu mano! — kiekvienas badgalys kabinasi augštyn, lyg vėžys ant velėnos, — pridurė Grigienė.

Ant teip pažeistingų žodžių Katriuka kruptelėjo, rodos jai būtų įlindus į pažastę varlė; o šaltyšius, išvalęs cibuką, tarė:

— Negalima pasakyti, kad tai būtų badgalys; mes neniekiname: šiandien aš šaltyšium, ryt jis... bet mūsų Alina dar per jauna, paspės. Kol dar prie tėvų — žinia; o kaip bus ištekėjus, nieks nežino... O kad Vileikai nori geros *koligacijos*, tai nēr kuo stebėtis.

Pasakęs tai, kur galėjo įsprausti teip išmintingą žodį, girdėtą dvare, šaltyšius patraukė dumus teip smarkiai, kad net pypkėje suspirgėjo.

Grigai su pagerbimu pažiūrėjo į išmintingą susiedą; Katriukos veidas prašvito ir net ji plaukus pasitaisė. Tik vieno Jurgio nieks nelietė.

Visi nutilo. Šaltyšius kelis-syk atsikrunkštė, lyg norėdamas ką pasakyti, bet dukart užbaigė valymu cibuko. Ant galo, įsukdamas jį į pypkę, lyg visai atšalusiai, pratarė:

— Girdejau, buk Jurgis norįs užrašyti savo lauką jūsų vaikams.

— Tai jau kad žmonėms viskas ir rupi, — atsakė nedrąsiai Grigienė: — tai dar nieko, nes ir nėra ką skubinti.

— Už kiek pirkau, už tiek ir parduodu, — tarė šaltyšius pavartaunai. — Tai nebutų nė dyvų, jeigu dėdė užrašytų brolio vaikams: jiems kur kas būtų lengviaus — ar tai *liosus* traukiant, ar kitur. Ne visiems teip pasiseka, kaip ana Jurgiui, ištraukti paskutinį numerį.

Dėdė, rodos, negirdėjo visos šnektos, užsi-

gulęs rijo vieną šaukštą kukulių po kito. Šaltyšius vėl išsiėmė cibuką ir giliai įtraukęs kvapą, pustelėjo iš viso vieko, net jo veidas pamėlynavo; cibukas spirgėjo, cypė, kaip cigono ašis.

— Aš iš tikro, — atsišaukė, įsukdamas cibuką: — mislyjau sav: jeigu teisybe, kažmonės pasakoja, tai kaipo susiedas, be jokio kašto, pašarysiu davadus ir pečetį prispausiu... Vaitas teip gi prispaus. Jeigu tik Jurgis nori, tai tamista be reikalo vilkiniesi; diena mūsų — amžis mūsų; kaip bus kitas šaltyšius, kitas vaitas — tai ne teip lengva. Ot ir dabar važiuoju į kanceliariją; pasakyčiau raštininkui, vaitui — ir gana.

— Nežinia, — tarė nusiminus Grigienė: — tai jau nuo Jurgio priguli — kaip jis?...

— O ką jis! — atrėmė šaltyšius: — ką žmogus sykį pasakė, tai pasakė. Ar tai naujiena! Ar mes Jurgio nepažįstame! Tai ne toks žmogus, kad ant vėjų šnekėtų.

Grigas nerimdamas atsikrunkštė, pasijudino ant suolo, nežinodamas, ką su savim daryti. Jurgis pakėlė galvą, sumurmėjo ir vėl pasilenkė prie šaukšto.

— Eikite, vaikai! — tarė šaltyšius, atsidodamas nuo suolo: — padėkavokite, icliai, dėdei... per tai gal ir į *saldotus* neisite, *staršas* uelups jums kailio.

Užminus apie „vaiską“, Grigienė pradėjo ašarot, o vaikai, stumiami šaltyšiaus, prisiartinę prie dėdės, pagriebė didelę, juodą ranką ir pabučiavo.

— Durniai! — sumurmėjo Jurgis.

— Ne visai ir durniai, — tarė šaltyšius: — nusilenkimas dangų pasiekia — o tokiam dėdei tai kojas masgoti ir tą vandenį gerti — ot kas!..

— Et! ir be davadų jų bus, — veptelėjo Jurgis.

— Bus, tai bus; bet jeigu galima be kašto, taip susiedų, tai dėlko nepadaryti! O *liosus* jiems tuoj palengvįs.

— Ką čia palengvįs!...

— Tamista to nenuvoki, — šiurkščiai pertraukė šaltyšius: — ar tai mislyji, kad ir tū nesprendžia pagal lauką? Jeigu abudu atitraukti nuo namų, tai kas žemę ars? Artojas visus maitina — ir poną, ir valdininką, ir kunigą: tai tav rodos, kad išmintingos galvos nežino apie tai, nesprendžia, idant žemė negulėtų apleista! Supaisėi protingai ir krikščioniškai, o zaunyji kas-žin ką!...

Šaltyšius nuspiovė ir, imdamas kepurę, dabai gė:

(Toliaus bus).

Susivienijimo L. A. reikalai.

Kuopų vyriausybės.

Sztuo praneszu visų kuopų ir draugysečių vyriausybės, kad II atskaita nuo Sus. L. A. centralizsko komiteto, pagal XVII seimo nutarimą, dabar jau yra spandoje; isz tos atskaitos visi matys S. L. A. stovį. Prie to praneszu, kad atskaitas apturės kuopų ar draugysečių vyriausybė viename punde visiems sąnariams. Atskaitose ant spausdinto pagarsinimo papildysite dieną ir valandą jūsų susirinkimų, ir įduosite kiekvienam sąnariui, kad žinotų apie susirinkimo vietą ir laiką.

Atskaitas apturėsite visi savo laike, taigi busite malonus, savo priderystę pildant, suteikti kiekvienam atskaitą, idant nieks neturėtų išsikalbėjimų, jog nieko nežinojo.

T. Astramskas,

S. L. A. sekretorius.

Isz visur.

Gera mums pažįstamas kraujagerys Klingenberg vėl atslenka artyn Lietuvos. Isz Kauno, po Kražiečių skerdynės, caras buvo nusiuntęs jį į Viatką — bausti politiskus kankintinius. Pabuvęs tū, Klingenberg gavo geresnę vietą — Vladimire; dabar gi caras atkėlė jį į Magyliavo guberniją (istoriskai skaitomą kaipo lietuviską). Iszbėgus budeliui von-Wahl'iu isz Vilniaus, caras gali greit atsiųsti į mūsų sostapilę Klingenbergą.

Į politechniską institutą Petropilėje szj rudenį valdžia priima tik 270 studentų; tuotarpu jau iki 1 rugpiuczio buvo paduota įstojimo praszymų nuo 4 tukstanczių jaunų vyrų. Isz to matyt, kaip jaunumenė yra isztroszkus mokslo ir kaip valdžia pavydi to mokslo. — Į Kijevo politechniką paduota 700 praszymų, o priims tik 400 kandidatų.

Psykologija.

(Žiur. 36 num.)

XVI.*Svajonė (Imaginacija).*

Svajonė, kaip ir apkalbėtoji atmintis, yra atsikartojancios spėkos apsisireizskimas.

Svajonė, abelai kalbant, yra ta protiška spėka, kuri sutveria mummyse supratimą apie tuo laik ne esancius daigtus. Svajonė perdirba viską, kas tikrai protui paduota, ar tuo laik, ar po tulo laiko, kada atmintis pabudina. Neisdirbta sąmonės ir atminties medega esti perdirbta į naują medegą per svajonę.

Svajonė niekada nesutveria naujos medegos: ji tik tai paciai medegai duoda naujus pavysdzius. Svajonė apsisireizkia pas labai jaunas ypatas. Pavaislan: atėmus nuo kudikėlio žaislę, jis nenutildomai verkia, ir kitos žaislės neima, nes toji nesutinka su prote esanciu pavaislu — jo prote tada yra atimtos žaislės pavaislas.

Pažadėtą dovanėlę kudikis protu permato, kokia ji bus, isz visų pusių.

Svajonė esti dvejopa: 1) atgimdanti ir 2) sutverianti. Kartais atgimdanti svajonė su atmintim teip artymai rizasi, jog negalima jas atskirti. Pavaisdan: vaikas 7 metų amžiaus tulą dieną stovi mokslainės kieme, gerdamas vandenį (kuris teka isz kranelio), užsigręžęs nuo kitų: jis nudavė, begerias karcziamoje, stovi kojas sumetęs skers viena kitos, ir gėrisi skanumu szinkorių gėrymo (sav perstatydams), moka neesancius pinigų ir paima atiduotą iszmainą nebutų pinigų. Kaip gali tokis kudikis sutverti tokį pamėgdzėjimą be pasitarnavimo atminimo spėkos?

Atgimdancioji svajonė pagamina visą neisdirbtą medegą; ji atkartoja jausmų ispudzius. Sutveriancioji svajonė sulieja szią medegą į bega-

linį skaitlių pavysdzių, o vienu kartu toji medega ir aprubežiuoja ją.

Dar bus.

*Dr. J. T. Želviėnė.***Pajieszkojimai.**

Praszau praneszti, kur yra Ignacas Diukas; 8 metai pribuvęs į Scranton, Pa.; paeina isz Kauno gub., Sziaulių pav., Žagarės vol., Gembuczių kaimo.

J. Szimkus,

262 4-th str.

So. Boston, Mass.

Pajieszkau brolio Vinco Griesziaus; girdėjau gyvenąs New London, Conn. Praszau atsiszaukti nes turiu svarbų reikalą.

Augustas Grieszius,
P. O. Box 553

New Britain, Conn.

Pajieszkau jauną vaikina, kuris moka gerai lietuviszkai, rusiszkai ir lenkiszkai raszyt. Tegul atsiszaukia per gromatą ant adreso:

Henry J. Schnitzer,

141 Washington str.

New York City,

o gaus tuojau vieta.

Pajieszkau savo vyro, Juozo Isodos, paeina isz Suvalkų gub., Kalvarijos pav., Krosnos par. Krosnėnų kaimo. 8 metai kaip Amerikoj. Paskiausia gyvena Baltimore'je, metai atgal iszvažiavo į New York'ą. Praszau, idant pats ar geri tautiečiai praneszti man ant zemiaus padėto adreso:

Magdė Isodienė,

536 S. Paca str.

Baltimore, Md.

Ant gubernatoriaus Samuel W. Pennypacker, isz Philadelphia, Pa. Ant liutenento gubernatoriaus William M. Brawn isz Lawrence County, Pa. Sekretoriaus vidurinių reikalų Isaac B. Brawn isz Eria Connty, Pa.

CZIA VIENYBEJE TALPI-NAME HON. WILLIAM CONNELL LACKAWANNOS PAVIETO ANTRU KART ISZRENKAMO ANT CONGRESMAN—SEKANTIS YRA AP-RASZYMAS JO GYVENIMO.

Nėra kandidato kuris praszytu balso ukėsų Lakawannos Counto ateinanciuose rinkimuose, kuris butu užsitarnavęs daugiau už Hon. William Connell. Mr. Connell reprezentavo Lakawannos distrikta kongrese per 6 pereitus metus ir jis yra padaręs daugiau dėl žmonių szio kanto, kaip kiti visi kongresmanai yra padarę.

Hon. William Connell atkeliavo in anglių apielinę isz Kavados dar vaiku budams ir gavo užsiemimą kaipo dreiverys mainose Hazletone. Jojo tėvai buvo biedni ir jiems buvo reikalinga vaiko pagelba. Jis mokinosi vakarais ir rinko pinigų ir į trumpą laiką gavo vieta kaipo superintendentas. Vėliaus jis nukeliavo į Scrantoną ir dirbo apie mainas tame mieste per keletą metų. Jis tada atidarė mainas savo locnas ir į trumpą laiką davė darbą dėl kelių szimtų vyrų ir vaikų.

Laimė pasiekė kad isz dreiverio sziaudien yra augszcziause stovintis ukėsas Scrantone. Jis turi susirizimą su daugeliu fabrikų Scrantone ir moka paskirtą algą, už ka neturėjo jokių ergelių su savo darbinukais.

Congressman Connells buvo nuoszalei nuo republikonų partijos. Iki meto 1896 jis nereikalavo jokio affice. Tuose metuose vadovai tos partijos ir szimtai žmonių, kurie dirbo dėl jo fabrikuose, praszė jo, kad eitu ant kongreso ir jis apsieme. Jis tapo iszrinktas sudaugumu balsų. Hon. William Connell yra tokis žmogus kurį nori prekikas darbininkai kad jis butu kongrese.

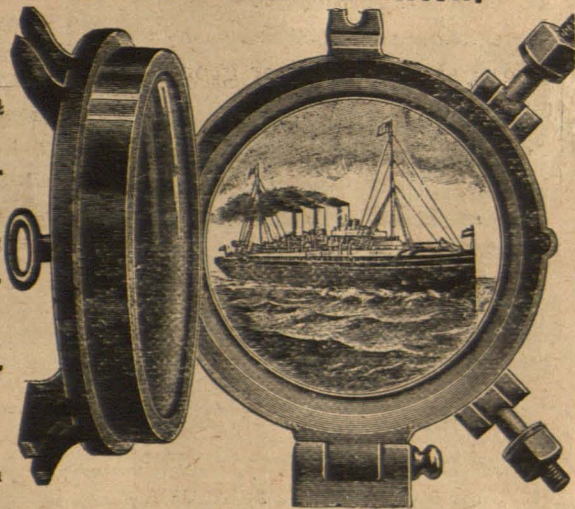
Jis dirbo mainose 20 metų ir žino sunkius darbus mainų, ir tiesas kurios iszėjo ant jo gero. Jis yra geras citizen, ir draugas žmonių, kurie pelnosi biednai sav kasni duonos. Balsuoki už William Connell ir turesi žmogų kurs užtars atsargei reikalus.

Sloveniszka--Lenkiszka Banka.

PARDUODA LAIVAKORTES

isz Ameriko į Europą ant geriausių Laivų, Hamburg, Rotterdam, Bremen, Antverpo, Havre Liverpool, Neapol ir t. t.

Parduoda Tikietus visais gelžkeliais į visus miestus visam sviete.

SIUNCZIA PINIGUS

į visas svieto dalis greitai ir už pigiausią prekę.

Perka, parduoda ir iszmaino visokius pinigų pagal dienos kursą.

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISZNEKĖT LENKISZKAI.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėdieniais nuo 9 iki 12 ryte.
100½ E. Main str. **Hurwitz's**, 50 Public Square, PLYMOUTH, PA. Wilkes-Bare, Pa.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus kokie yra laikomi pirmos klasės aptiekoje. Vaistus, chemizkus daiktus, kvepenčių muilą, szukas (sponges) ir kitokius prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome visokių daktarų receptus atsakančiausei.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdama LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigų greitai ir pigai.

Susisznekam visokiuose kalbose. Pinigų priimam banke ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

Burtininku Knygelė.

Jeigu tiki į burtus neik pas burtininką ir nemokėk be reikalo pinigų už pamelavimą, bet nusipirk knygelę ir tada pats galėsi iszrasti savo arba kito laimę arba nelaimę, kada tik tai norėsi, nes perskaitęs tą knygelę viską suprasi kaip reik padaryti. Asz parduodu knygeles dėl metimo kortų už 25c. lietuviszkoje kalboje. Pinigų galite siusti paczto markėmis ant adreso:

K. Intas,
P. O. Box 551
Pittsburg, Pa.

Pirmutine lietuviszka karczema Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
Už'aukome geriausią alų, degtinę ir cigarus, ir teipgi suteikiame draugiszką rodą visokiuose reikaluose.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.
Prezidentas — V. Daukszys
1224 S Hancock st. Philadelphia, Pa.
Sekretorius — A. Ilgunas
P. O. Box 758 Canonsburg, Pa.
Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill
Knygius — Dr. J. T. Zelviene
1 Church st. Plymouth, Pa.

Žmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei vertę tavo pinigų ir palengvinimą ant: Romatizmo,

Skausma Galvos,
Skausma strėnu,
Skausmą kaulų,
Skausmą sprando,
Ir Traukulio

Tai nueikie in sztorą, pas savo tautietį ir pareik lauk ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptiekoje dēdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Palengvins tau koźname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerks EGIUTERRO No 1. prigelbės koźname karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, priepuolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykle tosios ką Aptiekorius Groblevskis sudaro. Yra tai sudirbta isz vioklų augalų ir szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27. (kaip tai sako syk po 27) ant svieto gereinės Trajankos nesiranda

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl koźno žinomas, yra vienas geriausių Aptiekorių tarp mūsų tantos czionai Amerikoje. Teipogi yra dėl koźno žinoma, jog vienas geras aptiekorius žino ir zenklina dangian kaip 10 daktarų, nežine pagalboj seisgusios žmonijos. Dėlto gi jeigu kada jus Dievas teiktusi delipetėt. kokia liga, tai tuojaus nusiduokite ant rodos pas tiji.

Adresa:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

Darbas

suvienyta del slobnumo kuno ir viso Gyvumo speku.

Dėlto yra reikalingas sustiprinimui muskulų ir pailginimo stiprumo darbe.

Severa's Stomach Bitters

Atlieka szita per sutrovėjimą maisto, sujautrinimą skilvio sulaikymą sukietėjimo vidurių, pastiprinimą nervų, czystijimą ir padauginamą kraujo. Nėra geresnės gyduolės nuo vidurių.

Preke 50c. ir 1.00 dol.

W. F. SEVERA.
MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydan visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plaucziu, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szleivuma, sutinima, vezi, blykszle pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podgra, reumatizma dusinima, paralyziu ir tt. Praszalimu gumba, gydan gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydan su pagalba geriausių elektriszku prietaisais.

Lytiszku daliu ligas

iszgydan per keleta dienu. kraujo nuodyjimms, odos ligas, semens begima, zaizdas gerklej ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyeziu nusilpnejiama ir tt. gydan kuopasekmingiausiai ir gvarantuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano specialiszku. Gyvsidabrio nevartoju. Nuodugnus iszgemaminimas ligonio ir jo iszgydymas — tai yra mano prideryste.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszškai atsilankyti, gali parasyti laiszka; butinai reikalaujame paciento insitikejimo.

Szneku visokiuse kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Mediciniszko Institutu.

Daugiaus kaip 150 laiszku nuo iszgydytu žmonių gauta laike paskutinių dviejų mēnesių.

Nesiusk pinigų.

Daug žmonių serga ant poliucijos kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlapinimo, ir jeigu isz tos nesiugdys, ji neapleis žmogų kankinusi. Zmonės turinti tą ligą kenčia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netrovėjimą, nerviszkumą, vidurių ir nugarcs skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu tokios atsit kimuose reikalauji pagalbos, nesiusk pinigų, bet raszyk pas mane įėdamas markę, o asz atsiusiu tau apraszymą, jez kurio tikrai iszsigydysi. Adrisuok:

John Wasel.

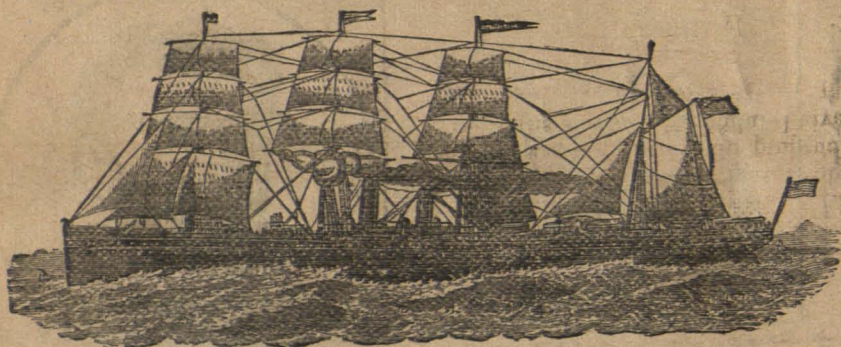
Box 657, Iron Mountain, V. Mich.

Boston Shoe Store

26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Mes katik gavome szviezių pavasarinų czeverykų vyriškų, moteriszkų ir vaikų, visi yra Juni jos darbo, parduodame už visai pigę prekę. Teipogi czeverykus dirbame ir ant apstelevimo. Atelk ir pamėgink, o busi užganėdintas.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labaigerių linijų. Taigi parduodu laivakortes ir siunčiu pinigų į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuoju pinigų į Lietuvą ir į kitus kraštus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszėzius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
683 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

PERSKAITĖS ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviskoj szejmynoj dėl greito pareikalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sude-ta dabar popieriniam baksukije geltono kolerio ir pirkdami nuo sztoriniku visados reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorinika mano Trajankos, tai prisiusk money order ant 55 ct. o bus prisiusta per paczta į trumpa laika.

Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panasziooms ligoms, kada Kazuno Gumbo-Kura netik ka apmalszius liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1 00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo-Kura* susideda isz dviejų preparatų bonkutės vaistų ir tablets Gumbo-Kura No 1. tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo, su prisiuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra isz bandytas ir daug žmonių yra iszsigydę isz ilgos sirgimo Reumatizmu. Užtikcinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizmą vartojant per atsakintį laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Prisiusk Money Order ant 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adresuok:

L. M. KAZUNAS, aptiekorius.
107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

ADRESAI

Susivienijimo L. A. virsz.

Prez. — M. Valentinavyczia,
1917 N. Main str., Seraton, Pa.
Vice-prez. — J. Tareila,
677 N. Riverside, Waterbury, Conn.
Sekretorius — T. Astramskas,
1229 S. 2nd. st. Philadelphia, Pa.
Kasierius — T. Pauksztis,
123 N. Main str., Pittston, Pa.

J. Kazakevyczia,
1150 Wyoming Ave.
Pittston, Pa.
Kasos globėjai { K. Unika,
943 S. 2nd. str.
Philadelphia, Pa.

Užveisdotoju knygyno—V. Daukszys,
1224 S. Hancock st. Philadelphia, Pa.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir visokių
DAIGTŲ nu ugnies

GEO. SWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

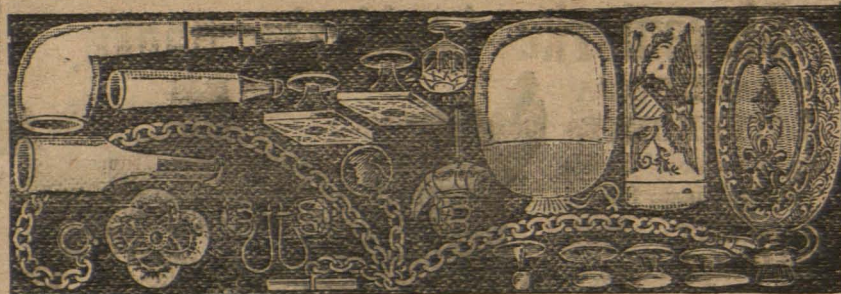
**Lietuviu užėiga,
pas S. Arbaczaucką,**

1351 S. 2 str., Philadelphia, Pa.
Geriausia lietuviams užėiga isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką ir Vyną. Podraugel laikau užkandzius ant stalo per visą dieną. Telpgi pardodu laivakortes ant geriausių laivų ir už pigiausią prekę. Siunčiu pinigų į visas svieto dalis. Lietuvis! atkeliaiv isz kitų miestų, ras pas manę szirdinga primimą.

Lietuviu užėiga.

Geriause užėiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siunčiu pinigų į visas dalis svieto. Pardodu laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszka rodą.

Nepamirszkite atsilankyti reikale
Petras Lipavyczia,
LUZERNE, LUZ. Co. PA.

DYKAI 11 puikių dovanų! Tokio pigumo dar niekad negirdėta! Ateikit pažūrēt, pažiūrėjims nieko nekasztuoja!
Dabar mes paleidžiame turgau geriau į laikrodėlių: **TIKRA AMERIKISZKA,** 14k. su dvigubais paauksuotais lūkszais, ausuke užsukamas ir austatomas, vyriszkas ir moteriszkas, su **TIKRA AMERIKISZKA MASZINERIA,** pilnu akmenų, R. B. garantuotas, nikelinotais viduriais, iszduodame rasztą, **GYVARA KOJA ANT 20 METŲ;** pagal iszvelzdą ir gerumą toki laikrodėlių visados gali lyginti prie \$40 vertes **AUSO LAIKRODELIO.** Visiems puikių laikrodėlių mylėtojams mes duosime begyje 63 dienų puikius prezntus: 1 viena marių putų **CIGARNICZIA,** vertės 75c; 1 nikelinė briezukams **DEZUTE** 25c; 1 daili auksuota **DICKENS LENOVELI** su Cameo kabute \$1.50; 1 puikią auksuota **SAGUTE,** \$1 00; 1 viena porą puikių **AUSKANTŲ** daiktams sodintu \$1.00; 1 puikią **SILKA** isz sodintą brangakmeuiais 40c; 1 porą paauksuotų kolonikų su parmuterio virszais 40c; 1 porą rankovėms **GUZIKŲ,** su permuterine spaczta, 25c; 2 kalnieriams **GUZIKŲ,** permuterio spaczios, 50c; ir 1 puikią į srutinę **EAGUTE** su dailiu akmeniu 7c. Laikrodėlių ir 14 dovanų siunčiame C. O. D. už \$4.98 apmokėdami teipgi ir expreso kasztus; stantini galite iszszgaminuoti ant expreso ir jei nepatiktu, sugražinkite mums atgal musis kasztais. Kur rasztada **Expreso Offisas.** \$4.98 turi but pristuti drange su orderiu. Jeigu kas prisiusk pinigų draugė su orderiu, gaus dar extra dovaną puikų lenktinį **PELI:** daiktus mes pasiunčiame tada per paczta, užregiuravę savo kasztais.
Jeigu pirksi ant syk **VIENA LAIKRODELIS SU VISOMS DOVANOMS DYKAI,** Paraszyk, ar laikrodėlius gausi **VIENA LAIKRODELIS SU VISOMS DOVANOMS DYKAI,** nori vyriszka laikrodėlių ar moteriszka. Jeigu moteriszka, tad vyriszko **DICKENS** lenktinigi mes pasiusime moteriszka su coliu auksuota **Ornette** lenktinigi. Rašyk szendien pakol iszparčavimas neiszszbaigęs.
Atlas Jewelry Company, 1 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vyno, skanaus aluczio, puikiai kvepianczių Cigarų, ir reikale suteikia draugiszka rodą. Jeigu nori linksmai laiką praleist ir iszgirst skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užeik pas **K. Strzelecki.**

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the **Scientific American.**

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all new dealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo Apdovano-ta

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszka iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksziti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus auszcziaus paminetus daigtus **Pigiausei, Telsingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriause praktike ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

